

# ЕЩЕ



*Донбаський державний педагогічний університет*

# Євцман

*Літературно-мистецький альманах*

*№ 21*

*Слов'янськ — 2021*

*Літературно-  
мистецький  
альманах*

# *Євцян*

---

**Склад редакційної ради:**

**Засновник:** Василь Горбачук

**Редактори:** Наталія Овчаренко,  
Наталія Лапушкіна,  
Оксана Сушко

**Коректори:** Наталія Лапушкіна,  
Оксана Сушко,  
Максим Нестелєєв

**Художнє оформлення:** Лілія Гаврилова

**Технічний редактор:** Єлизавета Рухленко

*Це число присвячено 25-й річниці філологічного  
факультету*

**Адреса редакції:**

Донбаський державний педагогічний університет, філологічний  
факультет, ауд. 204, вул. Г. Батюка, 19, м. Слов'янськ Донецької обл., Україна,  
84116

e-mail: [ukrkafedra@ukr.net](mailto:ukrkafedra@ukr.net)

# ЮВІЛЕЙНИЙ РІК ДЛЯ ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

## Вітальне слово з нагоди 25-річчя філологічного факультету

Філологічний факультет має історію, яка почалася разом зі Слов'янським учительським інститутом у 1939 році, де основу майбутнього Донбаського державного педагогічного університету склали два факультети: мовно-літературний та історичний.

Друга світова війна на два роки припинила діяльність навчального закладу, але вже в січні 1944 року кількісний склад студентів мовно-літературного факультету був вагомим, попри складний час для країни й регіону, зокрема 40-50-ті роки стали для факультету як кількісним, так і якісним зростанням, злетом творчої активності колективу працівників та здобувачів вищої освіти: набір студентів на факультет постійно збільшувався, вивчення державної та іноземної мов набувало все більшого попиту.

Проте етап бурхливого розвитку мовно-літературного факультету завершився раптово: у 1959 році оголошено про закриття стаціонарного відділення факультету, а в 1960 припинило діяти заочне відділення.

Але, як відомо, аби діамант почав грати й виблискувати на сонці, потрібен майстер, який оживить мертво каміння. Таким митцем для теперішнього філологічного факультету став професор Василь Горбачук – високоінтелектуальна, інтелігентна, віддана професії Педагога людина. Очоливши велику філологічну родину, він почав старанно виводити пензлем яскраві фарби на полотні, аби заграла всіма кольорами створена ним картина. Прискіпливо добираючи до свого колективу викладачів, надавав філологічному факультетові різних відтінків. І його дітище, його витвір мистецтва, загравав. Під сонячним небом Донеччини почав стрімко розвиватись факультет, де вивчали різні мови світу. Особливу ж увагу професор Василь Горбачук приділяв державній мові, відроджуючи на Сході країни українську мову, бо був переконаний, що "Історія української мови, як і української нації взагалі, надзвичайно трагічна й разом з тим повчальна. Вона свідчить про якусь незбагненну силу українства, здатність його знову й знову відроджуватись після нищівних, здавалося б, смертельних ударів, катастроф (Василь Горбачук "Барви української мови").



Так, об'єднавши в собі любов до української землі та прагнення відродити українську націю через навчання й виховання молоді, Василь Горбачук упродовж десятків років старанно працював над своїм витвором мистецтва – окрасою закладу вищої освіти нашого вишу – філологічним факультетом. Далеко за межі рідної Донеччини й України знали про його дітище. Завдяки талановитій руці майстра народилося не одне покоління його студентів, закоханих у рідну мову, знавців європейських мов світу.

Бережливо ставлячись до свого творіння, до останнього свого подиху Василь Горбачук піклувався про його майбутнє. І тоді, коли сивина вкрила голову Майстра, коли великий Учитель уже закінчував свій життєвий шлях достойної Людини, останні слова Генія було звернено до його рідного філологічного факультету з вірою у світле майбутнє створеного ним шедевр.

Вітаючи колектив із ювілеєм, зичу викладачам, працівникам та здобувачам вищої освіти прогресу, поступу, нових перемог і звершень, гідного продовження дороги, обраної 25 років тому Батьком філологічного факультету Донбаського державного педагогічного університету.

*З повагою – ректорка Світлана Омельченко*

## **Дорогі друзі – читачі та автори альманаху «Євшан»! Шановна філологічна спільното!**



Філологічному факультету Донбаського державного педагогічного університету виповнюється 25 років. На час його створення виш у Слов'янську (тоді – учительський інститут) мав у своїй історії сторінки, пов'язані з філологією, оскільки у складі навчального закладу з перших днів заснування, тобто з 1939 року, працював мовно-літературний факультет, на той час один із двох у навчальному закладі. Його діяльність була припинена в 1960 році.

Відродження філологічного факультету, створеного на основі двох відділень – українського та іноземного (завідувач – доц. Спічка А.Г.), пов'язане насамперед з ім'ям проф. Горбачука В.Т., який і став першим його деканом. Наступного року було відкрито російське відділення (завідувач – проф. Глущенко В.А.), що сприяло остаточному становленню філологічного факультету як структурного цілого у його сучасному вигляді. Відкриття філфаку знаменувало собою появу наукового та методичного центру для вчителів мови і літератури загальноосвітніх шкіл та викладачів середніх спеціальних навчальних закладів і водночас осередку

культурологічної та громадської роботи, якими став факультет для північної частини Донеччини.

Нині на філологічному факультеті здійснюється підготовка за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» і «магістр». Студенти здобувають фах учителя української мови і літератури, англійської та німецької мов і літератур, російської мови і зарубіжної літератури, філолога-перекладача з англійської та німецької мов.

До структури факультету входять чотири кафедри, які виконують значну і різнопланову роботу навчального, методичного, наукового, профорієнтаційного та виховного спрямування. Високий науково-методичний і навчально-методичний потенціал викладачів факультету сприяє створенню належного рівня підготовки майбутніх філологів, а також залученню до проведення курсів підвищення кваліфікації для вчителів, участі в журі олімпіад і конкурсів різного рівня, у роботі МАН України та інших заходах.

Повсякчас поліпшується матеріально-технічне забезпечення навчально-виховного процесу.

Одним із головних принципів сучасної освіти, якого завжди намагався дотримуватись факультетський колектив, є високий рівень науково-дослідної роботи.

У витоків філологічного факультету стояла кафедра української мови та літератури. Із відкриттям факультету на ній розгорнув свою роботу науково-дослідний центр «Південна Слобожанщина», який очолив Горбачук В.Т., на той час – завідувач кафедри. Наукові дослідження присвячувалися етнографічним пошукам і вивченню слобожанських говірок та антропонімії.

Значну роль у підготовці науково-педагогічних кадрів відіграла відкрита в 1992 році під керівництвом Горбачука В.Т. аспірантура зі спеціальності «Українська мова». Аспірантськими дослідженнями керували також багаторічний завідувач і нинішній декан факультету доц. Овчаренко Н.І. та доцент кафедри Швидка Н.В. Результатом наукових досліджень у рамках аспірантури став захист 15 дисертацій.

Викладачі кафедри української мови та літератури працюють над дослідженнями актуальних проблем літературознавства, мовознавства, соціальних комунікацій та їх реалізацією на заняттях у ВНЗ (завідувач – проф. Біличенко О.Л.).

Колектив кафедри іноземних мов наразі очолює випускниця факультету доц. Нікітіна Н.П., яка координує дослідження формування англомовної комунікативної компетентності студентів у контексті інтеграції вітчизняної освіти і науки в міжнародний простір та співпраці з Європейським Союзом.

У 1998 році на кафедрі російської мови та літератури відкрилася аспірантура під керівництвом на той час її завідувача Глуценка В.А.

Тривалий час на кафедрі працював проф. Ольшанський О.Ю. – фахівець у галузі словотворення та лінгвістичної історіографії, автор численних наукових праць і науково-популярних видань. Нині викладачі кафедри працюють над

науковим та методичним забезпеченням навчальних дисциплін із фольклористики, теорії та історії літератури (завідувач – доц. Казаков І.М.).

У науковій роботі кафедри германської та слов'янської філології, яка була створена в 2010 році, центральне місце посідає діяльність наукової школи завідувача кафедри Глуценка В.А. «Проблеми методології та історіографія мовознавства». На кафедрі також досліджуються інтенсифікація використання інноваційних технологій навчання іноземних мов (англійської, німецької) студентів мовних спеціальностей, актуальні проблеми германської філології та перекладознавства, а також лінгводидактичні проблеми формування культури російського мовлення в умовах білінгвізму.

Упродовж 20 років Глуценко В.А. керує аспірантурою зі спеціальності «Загальне мовознавство». Під його консультуванням і керівництвом захищено докторську і 24 кандидатських дисертації.

На кафедрі працює міжвідомча наукова лабораторія «Методологія та історіографія мовознавства» Інституту мовознавства імені О.О. Потебні Національної Академії наук України та університету.

Завдяки налагодженій системі наукової роботи суттєво змінився кадровий склад філологічного факультету. Якщо в 1996 році, на момент відновлення філологічного факультету, на його кафедрах працювало 13 кандидатів наук, то на сьогодні навчальний процес забезпечують 39 кандидатів та три доктори наук факультетських кафедр (Глуценко В.А., Біличенко О.Л., Швидкий С.М.). Лише за останні 5 років викладачі факультетських кафедр видали 73 підручники та навчально-методичні посібники і 14 монографій.

Єдність загальноосвітньої та наукової діяльності дозволяє студенту філологічного факультету проходити шлях від першокурсника-гуртківця, автора курсової роботи до кандидата наук.

Студенти залучаються до участі в науково-практичних конференціях та олімпіадах міжнародного, всеукраїнського та регіонального рівнів, беруть активну участь у щорічній науковій конференції ДДПУ. Філологи є переможцями зовнішніх конкурсів, олімпіад, зокрема студентка Дорохова Н. посіла 1 та 3 місця у XIII Всеукраїнському студентському конкурсі перекладу «Художнє слово в світовій культурі» у двох номінаціях (2019 р.); Боженко Ю. – 2 місце у Всеукраїнському конкурсі перекладу «Художнє слово в світовій культурі – 2020»; Моргун А. отримав диплом II ступеня у фінальному етапі XX Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика; Данильченко Є. посіла II місце на Всеукраїнському етапі IX Міжнародного мовно-літературного конкурсу імені Тараса Шевченка серед студентів ВНЗ III–IV рівнів акредитації гуманітарного профілю. Збільшується кількість публікацій, підготовлених студентами, цього року їх більше ста.

Щороку в межах всеукраїнської конференції, що проводиться в ДДПУ, працюють філологічні секції, участь у роботі яких беруть викладачі, аспіранти, студенти, учителі регіону, школярі. Матеріали конференції публікуються в збірнику «Актуальні питання сучасної науки та освіти» (наразі – «Перспективні напрямки науки та освіти»), у поточному році вийшов тринадцятий випуск

цього збірника. На факультеті відбуваються науково-практичні конференції, зокрема всеукраїнського значення, серед яких Регіональна науково-практична конференція «Слово Шевченка: вчора, сьогодні, завтра» (2017 р.), Всеукраїнська науково-практична конференція «Інновації в освіті та педагогічна майстерність учителя-словесника» спільно з Сумським державним педагогічним університетом імені А.С. Макаренка (2018 р.) та ін. Щорічною є заочна інтернет-конференція «Горбачуківські читання», у поточному році вона присвячена 25-річчю філологічного факультету. Традиційними стали Міжнародні науково-практичні конференції, що проводяться на факультеті: «Методи лінгвістичних досліджень», «Методологія та історіографія мовознавства», учасниками яких є провідні мовознавці України, Польщі, Білорусі, Німеччини та інших країн. За результатами роботи конференцій видано збірки матеріалів. На 2021 р. заплановано проведення VIII науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми методології та історіографії мовознавства».

За час існування філологічного факультету виходили друком збірники наукових праць «Проблеми української мови та методики», серія «Філологічні науки» «Вісника Донбаського державного педагогічного університету», «Теоретические и прикладные проблемы русской филологии» (пізніше – «Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології», 11 випусків), останній із названих збірників входив до переліку фахових видань ВАК України.

Факультет має давній досвід міжнародних контактів, які розпочалися зі співпраці з українською діаспорою, представники якої свого часу поповнили матеріальну базу молодого факультету технічними засобами, виданнями наукових та художніх творів. Було створено Бібліотеку української зарубіжної літератури імені Олександри та Олексія Кейсів. Зараз книги знаходяться в загальному бібліотечному фонді університету. Об'єднання українських православних сестринств у США упродовж восьми років надавало студентам-відмінникам іменні стипендії.

Нині кафедри факультету мають плідні міжнародні зв'язки з вищими навчальними закладами Білорусі, Польщі та інших держав. Наукові праці членів кафедр публікуються в закордонних виданнях, викладачі беруть участь у зарубіжних проєктах. Суттєво активізувалася ця робота у зв'язку з відкриттям Українсько-польського міжнародного центру освіти і науки (директор – доцент кафедри української мови та літератури Колган О.В., також випускниця факультету). Викладачі підвищують свою кваліфікацію шляхом проходження курсів і стажування, у тому числі за кордоном (Капніна Г.І. (Австрія, Німеччина), Шевченко М.Ю. (США), Радзівська О.В. (Англія), Дмитрієва О.В. (США, Німеччина, Тайланд)) та ін.

Студенти, що вивчають іноземні мови, беруть участь в міжнародних програмах країн, мови яких вивчаються, за участю іноземців. Серед них проєкт «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», що виконується Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) за підтримки Посольств США та Великої Британії, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України



та Академією Української преси; програми з англійської мови, які реалізуються у співпраці з Регіональним офісом з питань англійської мови Посольства США тощо. У рамках програми стипендіатів з англійської мови на факультеті проводять заняття американські викладачі, зокрема Ф. Реста (2018-2019 рр.) та Ж. Чарльз (2019-2021 рр.).

Факультет має значний досвід науково-методичних семінарів. Так, у 2021 р. відбулися міжнародний онлайн семінар для викладачів іноземних мов за співучастю філологів ДДПУ «Онлайн-інструменти для залучення учнів до суспільно-корисних заходів на рівні громади» за підтримки програми малих стипендій у вивченні англійської мови Посольства США в Україні; науково-методичний семінар «Освітній простір: із сучасного – у майбутнє», який проводиться кафедрою української мови та літератури не перший рік і наразі набув статусу міжнародного та ін.

Навчальна та наукова робота факультету органічно поєднується з позаурочними заходами. В основу системи виховання взято ідею розвитку української державності за розробленою на факультеті Наскрізною програмою. Традиційними стали екскурсії до історичних місць України, різноманітні заходи, присвячені визначним особистостям і подіям, зустрічі з журналістами, письменниками, артистами, представниками посольств, презентації видань творів та ін. Наші студенти входять до Асоціації громадських організацій Слов'янська, громадської організації «Молодь Сходу України», беруть участь у волонтерському русі, спільних заходах із військовою частиною ЗСУ. Студенти-філологи мають спортивні досягнення. Так, на загальноуніверситетських змаганнях «Веселі старты» команда філфаку посіла 2 місце; на першості ДДПУ серед факультетів із футзалу – 3 місце; на змаганнях із настільного тенісу серед дівчат – 3 місце (Старкова Т.); на міських змаганнях із боулінгу команда філфаку посіла 1 місце та 2 місце у фіналі чемпіонату Слов'янська з боулінгу серед учнівської та студентської молоді; Мухіна В. посіла I місце в чемпіонаті Донеччини з плавання серед молоді у складі збірної Слов'янська.

Усебічно розвинені та талановиті студенти після закінчення вишу виявляють себе як конкурентноспроможні молоді фахівці.

Факультет пишається своїми випускниками, серед яких – працівники освітніх закладів різного рівня, науковці. Це кандидати наук Ананьян Е.Л., Бескорса О.О., Голуб О.М., Дмитрієва О.В., Дьяковська Г.О., Зубань Г.О., Казаков І.М., Колган О.В., Коркішко А.В., Кочукова Н.І., Курильченко І.Ю., Лапушкіна Н.П., Ледняк Ю.В., Лисенко Н.В., Лобачова І.М., Лях О.В., Ляшов Н.М., Маторіна Н.М., Нестелєєв М.А., Никітіна Н.П., Ніколайчук Г.С., Орел Г.С., Падалка Р.М., Радзієвська О.В., Рижкова С.В., Рубан А.А., Рябініна І.М., Сечка С.В., Сипченко О.О., Слабоуз В.В., Тендітна Н.М., Холодний О.І., Шевченко М.Ю., які працюють у Донбаському педуніверситеті та інших вишах України: Ємець-Доброносова Ю.Д. (Національний транспортний університет), Кузякіна М.Л. (Київський національний університет технологій та дизайну), Куц Н.В. (Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського), Рудакова Т.М. (Білоцерківський національний аграрний університет) і т. д.

Загалом захистили кандидатські дисертації близько 50 випускників філфаку. На нашому факультеті навчалися доктори наук Біличенко О.Л., Глущенко В.А., Ємельяненко Г.Д., Мельник В.В., Несмелова О.В., Панасенко Е.А., Попова О.Ю., Саяпіна С.А., Ступак О.Ю., Топольник Я.В., Чайченко С.О. Серед випускників – співробітниця Інституту літератури імені Т.Г. Шевченка НАН України Ляшенко О.А., працівники закладів післядипломної освіти, зокрема Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (Бурцева Ю.О., Гарна С.Ю., Колган Т.В., Ціко І.Г., Щербініна Г.О.). Колишні студенти гідно представляють університет в органах самоврядування, трудяться у ВНЗ I-II рівнів акредитації, директорами шкіл, учителями-методистами, перекладачами, журналістами тощо.

Свій ювілей факультет зустрічає з досягненнями та амбітними планами, запорукою реалізації яких є створені необхідні умови для підготовки висококваліфікованих фахівців, а головне – колектив ініціативних і небайдужих людей. Підтверджують це і значні успіхи наших студентів у навчанні, науці, спорті, високий рейтинг випускників, науково-методичний потенціал факультету, участь викладачів і студентів у культурному та громадському житті.

Літературно-мистецький альманах «Євшан», у якому публікуються як студенти, так і викладачі, є ровесником факультету. За час свого існування часопис відкрив шлях до творчості багатьом шанувальникам поезії і прози, сформував свою аудиторію. Бажаю «Євшану» міцніти, розвиватися, радіти появі нових і нових дописувачів та читачів, а головне – виконувати основну свою місію, яка окреслена його символічною назвою, – плекати любов до рідного краю, спонукати берегти батьківську мову, цінувати народні традиції.

*Декан філологічного факультету,  
співредактор альманаху «Євшан»*

**Наталія Овчаренко**



## До ювілею - з «Євшаном»



Багато років тому вийшов перший випуск альманаху. Роки існування альманаху – це ціле покоління студентів. За цей час відбулося багато подій та впроваджено численні зміни, досягнуто неабияких успіхів. Дякую усім, хто причетний до створення СЛОВА, бо на початку було слово... Дякую колегам, які вірять та завжди підтримують видання. Дякую тим авторам, які співпрацюють з нами. Із впевненістю можу сказати, що з моменту заснування альманаху й до сьогодні кількість авторів зростає, і я бажаю, щоб кількість їх надалі лише збільшувалася. Зичу альманаху процвітання, цікавих тем, оригінальних матеріалів, а колективу – творчої наснаги, нескінченних ідей та найголовніше – здоров'я, щоб реалізувати усе задумане. Бажаю авторам знаходити позитив у кожній хвилині. Адже ви є натхненниками своїх колег та однокурсників, з вас беруть приклад. Продовжуйте надихати! Радуйте читачів своїми матеріалами, залишайтеся завжди цікавими. Добра, злагоди та благополуччя. І, звичайно, мирного неба! Від щирого серця вітаю вас із ювілеєм факультету.

В інформаційному морі не так легко знайти дорогу до визнання. Ви відшукали і пройшли цей великий і важливий шлях. Упродовж багатьох років у творчій майстерні «Євшану» писалась яскрава історія нашого факультету та його студентів і викладачів. Завдяки творчому пошуку і напруженій праці автори та читачі стали однією великою родиною. Ми були разом, допомагали творити добро і приносити радість! Бажаю усім причетним до ювілею факультету миру, добра, непереборної жаги до життя, нових досягнень, успіхів та процвітання!

Ми невпинно розвивалися: постійно зростає професіоналізм творчого колективу, збільшувалася й кількість сторінок альманаху та покращувалася якість їхнього наповнення. Результат неперевершений!

Шановні друзі! Щиро вітаю наш енергійний, цілеспрямований, професійний колектив з ювілеєм! Наші зусилля згуртовують талановитих та ерудованих авторів. Тож наснаги вам, переконливого слова і довголіття. Хай вам щастить на творчому шляху!

Любий альманаху «Євшане»! Щоденна, наполеглива праця – це шлях до успіху. Нехай на ваших сторінках завжди буде сонце. Продовжуйте нас радувати і мотивувати. Ще більше невичерпного задоволення від творення чогось дійсно важливого. Нехай наступні роки пройдуть для видання і факультету під знаком нових вершин і натхнення їх повсякчас долати. Адже довга подорож починається з першого кроку. Кожен цей крок буває не простим, але радісно, коли, обертаючись на пройдені кілометри, бачиш, що все, що було зроблено, було не даремним. Бажаю альманаху пройти ще багато-багато кілометрів позитиву! 25 років – це чудова дата, водночас серйозна, щоб

говорити про здобутки та досягнення (а їх у нас чимало), і в той же час це лише початок, який мотивує та спонукає йти вперед, досягаючи неймовірних висот.

**Ольга Біличенко,**  
завідувач кафедри української мови та літератури



## Слово про вчителя

У народі кажуть, що людина народжується з любові. А любов виростає з дитинства. Тиха, лагідна колискова, світлий образ мами, ніжна усмішка першої вчительки, незабутні шкільні, а потім і студентські роки – усе це дається нам як безцінні дарунки Неба, щоб наповнити життя добром, вірою, надією.

Така вже дивовижна природа людини – брати з берегів дитинства в доросле, самостійне життя все найкраще, найсвітліше, найрідніше. Тому завжди пам'ятаємо своїх учителів, які так щедро засівали наші уми розумним, добрим, вічним.

Професія вчителя – одна з найдавніших професій. І одна з найбільш потрібних професій. Бо кожен із нас починається з учителя. Тому й не дивно, що школу українці асоціюють зі словами, рівноцінними життю: Україна, мама, мова, віра, любов.

Пригадую, як у далекому 1994 році приїхала в Слов'янськ викладати українську мову в педагогічному тоді ще інституті. Відчувала себе трохи боязко, бо розуміла, що навчатиму майбутніх учителів, які ділитимуться знаннями, здобутими на моїх заняттях, із допитливими й творчими дітьми Донецького краю. Але розвіяти всі сумніви й страхи допоміг мій перший у професійному житті керівник, Учитель, наставник, засновник філологічного факультету, професор кафедри української мови та літератури Василь Тихонович Горбачук. Із його ласки, його великої й правдивої пошани до пересічної людини все моє професійне життя насичене приємністю спілкування

зі студентською молоддю, сповнене поваги до колег, які підтримували й підтримують на шляху здобуття досвіду роботи з викладання рідної мови.

Незбагненно швидко біжить час. Ніби зовсім недавно обговорювали з Василем Тихоновичем потребу створення на філологічному факультеті літературного альманаху, у якому можна було б друкувати творчі напрацювання студентів та викладачів. І якщо ідею про створення альманаху радісно сприйняли всі члени кафедри української мови та літератури, то з назвою майбутнього видання виникли певні труднощі, адже Василь Тихонович дуже хотів, щоб у цій назві акумулювалося справжнє покликання вчителя, щоб у відоме слово було вкладено нове афористичне значення, благозвучне для майбутніх дописувачів і читачів.

Цікаво, що спочатку наш альманах мав називатися «Vita Nova». Власне на таку назву погодився Василь Тихонович. Але десь на творчому Олімпі розпорядилися по-іншому. Уже не пам'ятаю, як сталося так, що перший випуск альманаху вийшов під назвою «Євшан».

Із того часу минуло багато років. Цьогоріч філологічний факультет відзначає свій 25-літній ювілей. На жаль, уже без його засновника Горбачука Василя Тихоновича. Але у великій творчій родині викладачів, студентів і випускників Донбаського державного педагогічного університету, учнів загальноосвітніх шкіл Донеччини, залюблених у красу і велич українського слова, які люб'язно подали до «Євшану» (що ним так пишався Василь Тихонович) свої твори, щоб подарувати нашим поважним читачам приємні хвилини дотику до таїни художньої думки.

**Оксана Сушко,**  
*доцент кафедри української мови та літератури,  
співредактор альманаху «Євшан»*



## Коли спогади стають вічністю...

4

Грудень 2013 року

"Педагог" №7 (61)

## ОСТАННІЙ ЛИСТ

Свій лист адресую всім викладачам, студентам та співробітникам  
Донбаського державного педагогічного університету

Дорогі друзі, шановні колеги!

Ми аступасмо у Новий ювілейний 2014 рік. Це рік 75-річного ювілею нашого навчального закладу. З висоти часу й свого віку приємно спостерігати за змінами, що відбуваються. Велике задоволення маю, коли чую звістки про захисти докторських та кандидатських дисертацій, про відкриття спеціалізованої вченої ради та інші здобутки викладачів та студентів. Коли ми з дружиною у 1974 році переїхали у Слов'янськ, то професорів та доцентів в тодішньому інституті було менше, ніж зараз на одному філологічному факультеті.

Майже двадцять років тому, я був одним з ініціаторів відновлення філологічного

факультету у нашому виші, бо саме це було дуже потрібною справою для нашого регіону. Мені приємно, що я мав відношення до цієї великої роботи й новому філологічному факультетові вдалося стати одним з найчисленніших та найяскравіших в Україні. Сьогодні перепрошую в тих, кого це, можливо, неприємно торкнулося свого часу, дякую побратимам і соратникам, колективу кафедри української мови та літератури, на плечі яких вправ головний тягар роботи та чия підтримка дозволила мені не тільки розпочати Велику справу, але й гідно завершити її. Тож, святкуючи ювілей, є багато славних сторінок, які варто згадати. Особлива вдячність тим, хто сьогодні опікується університетом та факультетом за те, що наші мрії та сподівання не зникли в нікуди, а продовжують давати достойні плоди. Наснаги Вам й віри в себе та в нехитність українського духу! Напередодні новорічних та різдвяних свят щиро бажаю радості, любові, достатку в домі, щасливої та щедрої долі, а впевненість у завтрашньому дні хай назавжди наповнює Ваші серця!

Сподіваюся, що Ви підходите до цих свят з новими здобутками і далекосяжними планами. Нехай Новий рік та Різдвяна Зоря принесуть у Ваші домівки веселі настрої, здоров'я, щастя, гучну колядку та зігріють радістю серце.

Щасливого Нового року та веселого Різдва!

З щирою повагою,  
професор Василь Горбачук,  
24 грудня 2013 р.

## Вітаємо

Щиро вітаємо з успішним захистом дисертацій на здобуття наукового ступеня

- кандидата педагогічних наук: Пилипишко Тетяну Миколаївну, Бескорсу Олену Сергіївну, Макаренка Андрія Вікторовича, Рижкову Світлану Вікторівну, Ткач Ганну Валеріївну, Мусхаріну Юлію Юрївну, Григоренка Григорія Валерійовича;

- кандидата психологічних наук: Лиску Сергія Івановича;

- кандидата філософських наук: Ковнірова Олександра Олександровича;

- кандидата філологічних наук: Гуляр Тараса Богдановича;

- кандидат економічних наук: Малахову Анжелу Валеріївну.

Ректорат, профком.

Вітаємо ювілярів  
грудня 2013 року:

Із 45-річчям:

Семенова Лада Валентинівна - 16 грудня

Із 55-річчям:

Чумах Людмила Валентинівна - 23 грудня

Із 60-річчям:

Селяніна Надія Іллівна - 3 грудня

Харченко Віктор Андрійович - 24 грудня

Із 65-річчям:

Кураков Олександр Пантелейович -

5 грудня

Савченко Ганна Іванівна - 7 грудня

Коляда Любов Іванівна - 27 грудня

## СЛОВО ПРОЩАННЯ

Перед випуском газети надійшла сумна звістка: 25 грудня 2013 р. на 84 році життя помер Відмінник освіти України, кандидат педагогічних наук, професор Василь Тихонович Горбачук.

В.Т. Горбачук народився 27.04. 1929 р. на Берестейщині (Білорусь), у с. Міхлісся Березівського р-ну. У 1947 р. зі срібною медаллю закінчив Березівську СШ № 1. Цього ж року вступив до Львівського держ. університету ім. І. Франка, який закінчив у 1952 р. й розпочав учительську працю в Жолобівській СШ на Тернопільщині.

З 1953 р. по 1959 р. навчався в аспірантурі, після закінчення якої захистив кандидатську дисертацію. Із 1956 року - викладач української мови у вищих навчальних закладах.

Із вересня 1973 р. В.Т. Горбачук - доцент кафедри мови і літератури Слов'янського державного педагогічного інституту (із 2002 р. - університет), а з вересня 1984 р. по серпень 1996 р. - завідувач кафедри української мови та літератури. У 1990 році В.Т. Горбачуку присвоєно вчене звання

професора. Він фундатор філологічного факультету Слов'янського державного педінституту, деканом якого був з вересня 1996 р. по квітень 1998 р.

До останніх днів свого життя В.Т. Горбачук працював професором кафедри української мови та літератури Донбаського державного педагогічного університету.

У його науковому доробку - 133 наукові публікації, серед яких «Барви української мови», книжка для небайдужих до нашої історії, культури, мови.

Під його керівництвом працювала наукова школа: Н.В. Швидка, Т.М. Рудакова, Т.І. Ніколашина, С.М. Семанчак та ціла низка аспірантів та здобувачів.

В.Т. Горбачука нагороджено багатьма відзнаками: знаком «Відмінник народної освіти УРСР» (1979 р.), медаллю «Ветеран

праці» (1991 р.), нагрудним знаком «Петро Могила» (2010 р.), Почесними грамотами Міністерства освіти України та Почесною грамотою Донецької обласної державної адміністрації, грамотами та подяками Слов'янського державного педінституту.

Був членом ученої ради філологічного факультету та університету. Член Національної спілки журналістів України.

Його життя - це любов до України, до її народу до праці, до простої людини.

Назавжди залишаться нам слова, що були його життєвим кредо: «Ніхто нам не допоможе - усе залежить від нас. Берімося до чесної праці».

Ректорат, профспілка працівників та студентів, колектив філологічного факультету Донбаського державного педагогічного університету

Газета "ПЕДАГОГ"

Засновник: Слов'янський державний педагогічний університет  
Свідоцтво про реєстрацію ДЦ №2384-11 Р  
видане 10 квітня 2006 р. Міністерством юстиції України

Головний редактор: В.І. Романько  
Відповідальний за випуск: С.М. Швидкий

Коректори: Г.М. Куцак, Л.М. Тищенко  
Рукописи та листи не рецензуються, не повертаються. Думки авторів можуть не збігатися з думкою редакції  
Газета зверстана і видрукована у видавничому центрі "Маторін" (свд. ДК №3141 від 24.03.2008 р.) за адресою: 84116, м. Слов'янськ, вул. ген. Батюка, 19

Адреса редакції: 84116, м. Слов'янськ, вул. ген. Батюка, 19, к. 112, тел. (06262) 3-98-30, 8 (050) 935-95-60  
E-mail: rom1952@ukr.net

Газета "Педагог" поширюється безкоштовно

Тираж 75 прим.

## **ВІТАЮ ТЕБЕ, РІДНИЙ ФАКУЛЬТЕТЕ** **(слово випускникам)**

\*\*\*\*\*

Наші викладачі постійно говорили, що студентські роки – найкращі в житті. А ще переповідали (думаю, байку) про студента, який занадто багато вчився, і отримав психічні розлади. Певно, ідея була така: насолоджуйтеся життям, не забувайте про науку, і в усьому дотримуйтеся балансу. І ми дотримувалися, як могли. Звичайно, куди ж без романтики, закоханостей, посиденьок і довгих розмов. А чого були варті святкування Дня студента! Але навчання було, принаймні для мене, найголовнішим.

Одразу хочу перепросити, що згадаю не всіх викладачів, але всі ви в моєму серці, бо вкладали зернятка, які завдяки, а іноді – всупереч чомусь, та проросли.

Найперше хочу згадати Василя Тихоновича Горбачука: його людський характер, інтелект та інтелігентність, його спокій і рівновагу. Пам'ятаю, як на першому курсі просто зайшов до нього в кабінет порадитися щодо найперших своїх заримованих слів. Тоді ще не мав комп'ютера, написав на чистому аркуші, підклавши під нього «збру». Почерк маю середньої розбірливості, тому старався. Василь Тихонович прочитав і написав на аркуші навскіс, наче автограф поставив, приблизно таке: вірші трохи кострубаті, але треба писати. Мене надихнула така оцінка й багато чого дала в майбутньому.

Вдячний Валерію Івановичу Романьку. Він у нас не викладав, але розвивав наш інтерес до творчості, возив студентів до Донецька, знайомив із письменниками – членами Національної спілки. Ті зустрічі в Донецьку лишили по собі теплі спогади. Ще пам'ятаю наші з ним і з Василем Тихоновичем Горбачуком відвідини музею Василя Стуса в Горлівці. А ще ж була поїздка до Дебальцева, на батьківщину Володимира Сосюри! Коли Україна звільнить усі ці окуповані сьогодні міста, знову їх відвідаю й згадаю студентські подорожі!

Щире захоплення викликав художник, поет і викладач (тоді – античної літератури) Володимир Федорович Півень. Він організував і проводив засідання літературного гуртка, пізніше створив ЦУК – Центр української культури при СДПУ, був одним із укладачів літературно-мистецького альманаху «Євшан». До нього запросто можна було прийти на другий поверх студентського гуртожитка випити кави або чаю, подивитися на картини або поспостерігати, як він працює, навіть обговорити яесь кіно чи просто різні життєві ситуації. Саме Володимир Федорович запропонував, склав до купи, оформив і допоміг видати дві книжечки моїх віршів: «Афекти» та «Зелені яблука». А що то було за відчуття, коли тримаєш у руках запашну новеньку, а головне – власну книжечку! За ці спогади я повік вдячний! А ще Володимир Федорович запросив мене і Майю Яривчик укласти збірку творів, присвячених Василеві Голобородьку. Пам'ятаю, як ми їх читали в Луганську і як В. Голобородько нас, студентів, уважно слухав.

Згадуються пари Наталії Іванівни Овчаренко і Віктора Миколайовича Разживіна. Українська мова та зарубіжна література. Особлива, виражена манера викладання так вдало поєднувалася в них з дотепами, щирим усміхом, за якими відчувалися знання. І це були не запитані факти, відчувалося, що вони постійно самі навчаються й розвиваються. На цих парах я вчився вдумливості, логічному мисленню й критичному світосприйняттю.

А ще в нас був Сергій Миколайович Швидкий. Хлопців на потоці було небагато. І він усіх нас називав козаками. Навіть зараз приємно про це згадувати. С.М. Швидкий викладав у нас українську літературу. Досі пам'ятаю відчуття відкриття від його лекцій про «Слово о полку Ігоревім», про «Енеїду» Котляревського.

Ольга Володимирівна Карабльова була куратором нашої групи. Вона наполегливо привчала нас до наукової термінології: гендер, фемінізм, маскулінізм, дискурс і багато-багато іншого ми чули і запам'ятовували на її парах. Не можу забути, як із здивуванням на мене дивилися бахмутські листоноші, які приносили часопис «Слово і час»: це видання я передплатив за її порадою. О. Карабльова возила нас на Різдво до Золочева (це поруч зі Львовом). Була якраз Помаранчева революція. До курточки я прив'язав помаранчеву стрічку. І ось йдемо ми, студенти із Донеччини та Луганщини, Львовом, а хтось за моєю спиною говорить: «Он, посмотри, бандеровец ідьот». Це було неймовірно! Ще та поїздка запам'яталася різдвяними стравами, які ми їли у товаристві братів-василіян.

Цікаво, не академічно, а з прив'язкою до живого життя викладала педагогіку Світлана Олександрівна Омельченко. Так склалося, що я не став учителем після закінчення університету. Та багато чого з того, про що дізнався на її лекціях, стає в пригоді й зараз, коли спілкуюся зі своїм синочком.

Навчатися було легко, весело, хоча перед сесіями трохи напружувало. Та найбільше всьому колективу Донбаського державного я хочу подякувати за українськість, яку вони в мене вклали та яку зміцнили. На жаль, іспит подіями «руської весни» склали не всі мої побратими та, будемо відверті, не всі й викладачі. Із огидою я дивився, як студенти, які вчилися в паралельних групах, хизувалися в соціальних мережах фотографіями із озброєними росіянами в окупованому Слов'янську. Мені було прикро, а їм нічого, бо живуть у місті навіть після того, як його звільнила українська армія. Ще одна вже жіночка з мого потоку керує культурою в окупованому росіянами містечку на Донеччині та навіть є в базі сайту «Миротворець» як посібниця терористів.

Є друзі-студенти, які за різних обставин продовжують перебувати на тимчасово непідконтрольних Києву територіях Донецької та Луганської областей. Це все сумно. Але, поки в Слов'янську є такий осередок українства, як мій педуніверситет, є впевненість у нашій перемозі в цій гібридній війні й у тому, що ми повернемо в український простір жителів, головне – дітей, які живуть в ОРДЛО. Адже хто, як не вчителі від Бога, мають це зробити!

*Сергій Горбатенко,  
журналіст, випускник 2006 року.*



\*\*\*\*\*

2001 рік. Склавши шкільні іспити, я впевнено йду до приймальної комісії, щоб подати документи на філологічний факультет, на той самий факультет, який закінчила моя рідна сестра. Своїми розповідями про навчання, своїм особистим прикладом вона захопила філологією думки дівчинки, яка обожнювала алгебру, геометрію і фізику в школі.

Навчалися ми старанно, легко не було, за що варто подякувати нашим викладачам, яких часто згадуємо з теплом і любов'ю. Для нас філологічний факультет став отим Храмом з притчі про трьох каменярів:

Сталося це в Середньовіччі. Чернець, який керував будівництвом собору, вирішив подивитися, як працюють каменярі. Він підійшов до першого й попросив його розповісти про свою роботу.

- Я сиджу над кам'яною брилою й працюю різцем. Нудна робота, що виснажує мене, - сказав він озлоблено.

Чернець підійшов до другого каменяра й запитав його те саме.

- Я працюю різцем над каменем і заробляю гроші. Тепер моя сім'я не голодуватиме, - стримано відповів майстер.

Чернець побачив третього каменяра і запитав про його працю.

- Збоку видається, що я ріжу камінь, та насправді я будую Храм. Я будую майбутнє, - усміхнувшись відповів третій каменяр.

Так і для нас філологічний факультет – це не просто п'ять років навчання, це – «храм», який ми збудували, наша життєва позиція і світоглядний горизонт. Зі святом тебе, рідний факультете. Процвітання тобі й талановитих студентів, долею покликаних навчати наших дітей.

*Дьяковська (Ветчинкіна) Галина,  
кандидат філософських наук, випускниця 2006 року ;  
Зубань (Неня) Ганна,  
кандидат філософських наук, випускниця 2000 року.*

\*\*\*\*\*

Ювілей рідного факультету – це наче привід повернутися в юність і стати на кілька років молодшими. Студентські роки на філологічному факультеті нашого університету були наповнені радістю і яскравими подіями, новими знайомствами і враженнями, бажанням творити і надихати, мистецькими заходами й науковими здобутками...

Але, звичайно, найтепліші спогади про заняття зі справжніми професіоналами своєї справи: перші пари зі вступу до мовознавства з деканом факультету Василем Тихоновичем Горбачуком, який з особливим натхненням викладав свій предмет і намагався кожного з нас долучити до цієї таємничої науки; занурення в усну народну поетичну творчість із Марією Іванівною Виноградською та захопливе збирання фольклорного матеріалу; кропіткий ідейно-художній аналіз віршованих і прозових творів та теорії літератури з

Миколою Васильовичем Сіробабою; сповнені деталей розповіді про життєвий шлях письменників минулого і сучасності на парах з української літератури із Зоєю Олександрівною Клименко...

Тож від усієї душі та щирого серця бажаємо колективу філологічного факультету подальшого процвітання, нових звершень і здобутків, а особисто кожному – міцного здоров'я, бадьорості й життєлюбства! Прийміть найщиріші побажання здоров'я, щастя, добробуту, нових успіхів у праці й навчанні всім працівникам, а випускникам – добрими справами зміцнювати й підтримувати авторитет і славу факультету та університету в ім'я України та заради розвитку національної освіти.

**Лобачова І. М.,**  
кандидат філологічних наук;  
**Ішутіна О. Є.,**  
кандидат педагогічних наук;  
**Хващевська О. О.,**  
кандидат педагогічних наук.

\*\*\*\*\*

Для кожного студента роки навчання в університеті – найяскравіші.

Вони були сповнені моментами радості й хвилювань, успіхів і невдач, надій і розпачу. У стінах університету я знайшов чимало друзів. Студентські роки для мене були веселими й цікавими. Для нас проводилися пізнавальні заходи, зустрічі з письменниками.

За період навчання я познайомився з різними викладачами, які долучилися до формування світогляду, які подарували не лише знання та практичні навички, а ще й відкрили в мені любов до своєї професії. Своїми мудрими думками, наочним прикладом викладачі намагались посіяти в душах кожного з нас важливі орієнтири на подальше життя. З великою повагою і любов'ю згадую своїх викладачів, які вміли цікаво розповісти нелегкий програмовий матеріал і завжди йшли назустріч студентам, закладаючи в нас уміння працювати з літературою, методично будувати уроки, аналізувати їх, використовувати новітню інформацію з предмету, розкривати душу дитини, віддавати їй частинку свого тепла.

Ми випустилися, а ви, сьогоднішні філфакіфці, залишилися. Ви – обереги рідного університету, його історичних традицій. Напередодні 25-літнього ювілею бажаю всім викладачам міцного здоров'я, щастя, миру у ваших сім'ях та державі й усіх людських земних благ, а рідному факультету – подальшого процвітання.

**Зіньковський Максим ,**  
випускник 2019 року.

\*\*\*\*\*

Щирі вітання з ювілеєм філологічному факультету ДДПУ! Дуже почесно мати можливість привітати викладачів, тепер колег, а колись наставників, які надихали працювати і над опануванням філологічної науки, і над виробленням власного образу освітянина. У студентські роки було важко визначитись, який напрям обрати: мову, практичні заняття з якої вела розкішна Падалка Руслана Миколаївна (ми всі хотіли бути схожими на неї), українську літературу (яку ми кожного семестру відкривали по-новому) чи зарубіжну, хоча вже тоді було зрозуміло, що експресію Разживіна Віктора Миколайовича скопіювати не вдасться. Студентські роки запам'яталися не лише цікавими лекціями й плідною роботою на практичних, семінарах, викладачі дуже активно залучали нас до конкурсів, творчих заходів, екскурсій та наукової роботи. Саме в стінах рідної альма-матер було написано й надруковано перші статті, пройдено випробування на міцність на кількох конференціях. Пам'ятаю, на скільки тоді, у 20 років, це було для нас важливо. Дякую за підтримку Лапушкіній Наталії Павлівні, яка вселила в моє серце віру в здійснення амбітної мрії – продовжити шлях у науці, Решетняк Олені Олександрівні, яка після проведеної пари побачила в мені потенціал до викладацької діяльності. Дякую всім моїм педагогам за підтримку, натхнення і любов до своєї праці. Ви робите важливу справу на благо нашої країни. Нехай рідний філологічний ще багато років славиться своїми здобутками на освітянській ниві .

**Катерина Денисюк (Писаренко),**  
кандидат філологічних наук,  
випускниця 2013 року.

## ПОЕЗІЯ



*Микола Сіробаба,  
поет м.Слов'янська*

### Великий сум

За сенсу соломину не хапайся  
Коли життя химери пожене  
Великий сум не висмоктати з пальця,  
Це діло винятково наживне.

За ним роки сізіфової праці,  
Й бажання, що здійснитись не змогли,  
І ті, кого не добудився вранці,  
І ті, чиїх не відшукав могил.

І зламана обітниця юнацька,  
І гіркота, проковтнута натще,  
І віра, атакована зненацька  
непевністю. А ще... А ще... А ще...

### Крапелька надії

О поезіє, віщунко зла,  
Схибила б хоч раз, хоча б у чомусь,  
На веселку осінь наповзла,  
Захопивши все по барву сьому.

Бажане від дійсного атак  
відступило аж за сурогати,  
Згадка мрію залякала так,  
Що позаздрив би і сам рогатий.

Снів калейдоскоп як не крути,  
Невеликий вибір комбінацій:  
Як не гострі, то глухі кути,  
Як не втрати, то дари данайців.

Для історії потрібен бром,  
Для життя – хоч крапелька надії...  
Тривіальна крапелька на вії.  
О поезіє, озвись добром.

### **Луна легковажності**

Сказане лишилось непочутим,  
Зроблене ніхто не оцінив,  
Простий шлях не гарантує учти,  
Сівачам не слід чекати жнив.

Призабуте компонує сніння,  
Злободенне провокує злість.  
Легковажності луна весіння  
Осенеvu тишу їдьма їсть.

*Тетяна Полякова,*

*доцент кафедри української мови та літератури*

### **Пісня про Слов'янськ**

На світі багато чудових,  
Прекрасних і сонячних міст.  
Слов'янськ став для мене найкращим,  
Він радість в оселі приніс!  
Слов'янську, мій любий Слов'янську,  
Ти місто моє чарівне...  
Слов'янську, мій любий Слов'янську,  
Ти гордість і щастя моє!  
Як любо по місту ходити,  
Пишатися схилом Дінця,  
Та як же нам вас не любити,  
Петренкові рідні місця!  
Слов'янську, мій любий Слов'янську,  
Ти місто моє чарівне...  
Слов'янську, мій любий Слов'янську,  
Ти гордість і щастя моє!  
Якщо будеш ти на чужині,  
Ген-ген рідная сторона,  
Слов'янськ, ти для мене єдиний,

Бо в нас Україна одна!  
Слов'янську, мій любий Слов'янську,  
Ти місто моє чарівне...  
Слов'янську, мій любий Слов'янську,  
Ти гордість і щастя моє!

### **Присвята Волині, отчому краю**

Казковий краю синьоокий,  
Вклонюсь перед тобою я.  
І Світязь шириться глибокий,  
Ліси, гаї, річки, поля...  
Очима Лесі все вбачаю,  
Полину я туди на мить –  
І Мавка ніжна у відчаю  
Біля Нечинного стоїть...  
Твої легенди я пізнаю,  
Пісні у радості й журбі.  
Волине синя, отчий краю,  
В коханні свідчусь я тобі!

*Ірина Меркулова,  
випускниця 2002 року*

\* \* \*

Буває так, що твоє серце плаче,  
Кричить від болю, мов надірвана струна,  
Але навколо це ніхто не бачить –  
Мовчить сьогодні зранена душа.

Гарячий лід, пекельний дує вітер...  
Тримайся! Незабаром все мине.  
Душа, що складена із синьо-жовтих літер,  
Ніколи на коліна не впаде.

Війна іде... Але весна заграє,  
Цвітінням квітів в жилах потече.  
Оголена душа давно чогось чекає,  
Вона уже від щастя не втече.

\* \* \*

Співець самотній ходить світом,  
Для багатьох слова його є заповітом.  
Немов самотній вовк, шукає власну долю.

Нескорена душа, талан постійно вимагають волю.

Розгублена душа на небо споглядає,  
Однак тягар людський її не відпускає.  
Злетіти прагне: «Земле, відпусти!»  
Проте самотній вовк продовжує іти.

Життям мандрує, бореться з собою,  
Шукає щастя і веде двобій з журбою.  
Його слова летять у неосяжну безвість,  
Співець самотній стрімко лине в Всесвіт.

\* \* \*

Живи, тримайся, бийся, не здавайся!  
Завжди цінуй своє життя!  
Кричи, якщо потрібно, не вагайся!  
Назад уже немає вороття!

Перемагай, ти зможеш, дочекайся!  
І буде все в твоїх руках!  
Допомагай, підтримуй, розвивайся,  
Будь щирим у своїх думках!

*Єлизавета Рухленко*

*магістрантка 1 курсу філологічного факультету*

## **Мавка**

### **(Присвячується «Лісовій пісні» Лесі Українки)**

Трагічна доля вічного кохання...  
Світла душа ніколи не помре:  
Вона як фенікс – поміж болю і зітхання  
Оновиться у таїнство святе.

Чи правда, що Вона не мала душу?  
Чи правда те, що Він її згубив?  
Такий закон й ніхто його не зрушить:  
Буденний світ – не світ казкових мрій.

Та Мавка вірила в красу любові!  
В добро, у вірність, в щирість почуття...  
Вона пішла, забравши із собою  
Найкращий час всього Його життя...



А що Лукаш? Чи дійсно мав у серці  
Частину того, що не помирає?  
Душа ж не відбивається в люстерці,  
Й горе тому, про це хто забуває.

Кохання вільного народу – це є пристрасть,  
Свобода, божевілля, почуття...  
Та чи відомо Перелеснику про вірність?  
Справжню... людську... на довге... все  
життя...

Здається Мавка була вища за людину,  
І навіть трошки за лісний народ:  
Вона не журиться за втрату свого тіла,  
Для Мавки смерть не варта і турбот.

Чарівна німфа є сильніша долі,  
Заради мрії йде у світ людей...  
Та люди не цінують свою волю...  
Для них багато ближчий світ речей.

Й Лукаш втрачає ідеал у серці,  
Лишається сопілка в забутті...  
Вона одна лиш пам'ята красу джерельця,  
Вона єдна піснями дві душі.

\* \* \*

Чому мовчить твій янгол-охоронець?  
Чи купа справ? Чи й так не говіркий?  
І обережний, дивний незнайомиць  
Ступає поруч, мов крадеться звір.

Чи рятувати вже тебе не сила?  
Чи просто пута крила обняли?  
І начебто давно вже прикипіло,  
Та щось трима на відстані руки.

За обрій задарма не політаєш,  
На спину не закинеш крадькома.  
І наче сам давно все чітко знаєш,  
Та у думках порядку все нема.



Чи то такий вже й справді незнайомиць,  
Що ліплять всі слова й стереотипи?  
Може й мовчить твій янгол-охоронець,  
Що сам із ним не хочеш говорити.

\* \* \*

В котру годину помирають зорі?  
Чому бентежать душу сни вночі?  
Від серця не відгадані паролі  
Від долі не віднайдені ключі.

Так як знайти ці сокровенні двері?  
Яке закляття від очей їх так хова?  
Такі дивакуваті паралелі  
Поміж людей веде саме життя.

В котру годину дощ вмиває небо?  
Стирає сльози вітер з хмурих хмар...  
Народжує день сонце лиш для себе,  
Навряд чи те вважаючи за дар.

Годинник все торочить, мов папуга,  
Рахує час, як наче свою власність...  
І не впізнати ні ворога, ні друга,  
Коли думки кидаються у крайність.

**Олег Максименко**

*магістрант 1 курсу філологічного факультету*

\* \* \*

З роси рясної,  
Чистої води,  
Зі спеки степу  
Лісу прохолоди –  
Мої слова,  
Віршів моїх рядки,  
Моїх книжок  
Коханню щирі оди.

Від хати край дороги,  
Де поріг  
По стежці ранком  
Вів мене до хвіртки,

Від серенад  
Вечірніх солов'їв –  
Мій щирий спів,  
Моєї пісні приспів.

Від Святогір'я  
Схилів крейдяних,  
Донця і Тору,  
Що злилися кривно –  
Мої ще недоспівані пісні,  
Мої ще ненаписані поеми.

Я буду відчувати  
Знов і знов  
Те, що зберіг  
І зберігаю досі:  
Від матері –  
До красною любов,  
Від України –  
За народ свій гордість!

### **Пісня про Донеччину**

Є у світі донецька земля  
Черемшиною квітне, рясна,  
А вербою шепоче зрання  
Україною зветься вона.

Постає у слов'янській красі  
Чарівних колискових пісень,  
Що купають барвінок в росі  
Ще з сарматських славетних давен.

І з душею у хвилях Дінця  
Чумаків пам'ятає вона,  
Їх шляхи до Торця  
Згадані тепер усіма.

Святогір'я, мов зірка ясна,  
На осерді гірських ланцюгів  
Над Європою сяє сповна  
Янтарем вже багато років.

Є у світі донецька земля,  
Що степами своїми гучна,  
А народом і славна й міцна.  
Україною зветься вона.



### **Сіверський Донець**

Донець, наче дід на бандурі,  
На вітті верби виграє,  
У мудрій і сивій зажурі  
Співа про минуле своє.

Про те, як на вільному вітрі  
Гойдалися княжі човни,  
Як землю і пращурів віру  
Від нехрестів він боронив.

Донець виграє на бандурі,  
Під вербами сумно співа  
Козацької щирої думи  
Навік невмирущі слова.

І слухають спів той глибокий,  
Де слава змішались і біль,  
На березі в колі широкім  
Кремезні і дужі дуби.

Донець, як колись на бандурі,  
На спинах биків виграє...  
А поруч висвистують кулі,

І «Град» по мосту люто б'є.  
І падають хлопці у воду,  
І кров'ю орошують сніг,  
Щоби зупинити заброду,  
Ординця у підлій війні...

Донець, як рубіжжя фатальне,  
Встає перед ворогом завжди,  
Мов пересторога остання  
Для вкрай знахабнілого зайди.

І Гори Святі, наче килим,  
З небес подарований Богом,  
Навіки залишаться білим  
України надійним острогом!

\* \* \*

Я сокіл степів половецьких  
Євшан де духмянить кудлато,  
А вежі фортець молодецьких  
Чатують по Тору старанно.

Я сокіл степів половецьких  
Малюю вірші в полинах,  
Не хочу і думок чернецьких,  
Що волю гнітять в колисках.

Я сокіл степів половецьких  
Де пісня чарує піїта,  
А подих просторів торецьких  
Вирує колоссям у житі.

### **На дарованій Богом землі**

Розтуманені віком степи,  
Де на вітрі сивіє полин,  
Надихають наснагу тобі,  
Розкрутивши поезії млин.

Пісню жайвір співає вгорі,  
Виграє у промінні трава,  
П'янка пахне чебрець до зорі,  
Серце родить кохання слова.

І як хочеться світ цей любити,  
Де не стих ще поезії млин,  
І як хочеться жить і творить  
На дарованій Богом землі!

*Наталія Абхарі (Касьянова)*  
*магістрантка 2 курсу філологічного факультету*

### **Ода книзі (до Всеукраїнського дня бібліотек)**

Шепочуть книги на полицках:  
«Поглянь на нас і прочитай».  
Я знаю, це звучить незвично,  
Але вони несуть у рай.

Туди, де ти ніколи в світі  
Не знайдеш горе і печаль,  
Де всі живі: дорослі й діти,  
Чого в житті нема, на жаль.

Поглянь на них – книжки прекрасні!  
І ми мандруєм у світи,  
Коли вважаємо за щастя  
Свою, улюблену, знайти!

### **Міні-гімн „Я-чудо!” (до Дня працівників освіти)**

**Я** чудо із чудес, бо я – людина!  
І під ногами тут – моя земля.  
**Ч**имдуж, та й до небес: душа єдина  
**У** мене, у народу – знаю я.  
**Д**о речі, знали ви, що я майстриня?  
І берегиня, звісно, теж – це я.  
**Т**ому що Педагогом звуся нині.  
**О** чудо – це моя професія!



## За мотивами оповідання О. Генрі «Останній листок»

Чи потрібно мені,  
Чи потрібно це долі?..  
До шедевр свого  
Я крокую поволі.  
Та дізнався, що ти  
захворіла, дитино,  
І життя разом з листям  
осіннім загине!

За віконцем негода.  
Дочка, схаменися!  
Намалюю тобі я  
на вулиці листя!



Хай періщить дощем  
Кволу спину нещадно,  
Буде чистим моєї  
душі простирадло!

А до сили своєї  
повернешся знову,  
щоб здіймалися чорні  
від розуму брови

Та в волоссі заграло  
Яскраве проміння!  
Жити будеш, сусідко, –  
Листок без коріння.

## Феміна (або Старшаю чи Старішаю?)

Сьогодні знов назвали жінкою!  
Хоча за паспортом ще дівчина.  
Це вже трапляється НЕ ІНКОЛИ,  
Роки ідуть – проблема істинна.

Думки засвоюються з їжею.  
Так ліпше їм дружити з мізками.  
Здогадуюсь: з-за них старішаю,  
Обвішаних на лобі низками!

## Щастя материнства (пісня)

*I куплет:*

Ти так довго на мене чекала, рідненька, малятка жадала.  
«Люди добрі» казали: «навіщо?», «не варто так пізно», «дарма!»,  
Та не слухала їх і у Бога благала його; сподівалась...  
Дочекалася, матінко, та народила на світ немовля.

*Приспів:*

Відчуваю пестливі долоні, великі, гарячі, рідненькі.  
Їх ласкавість даруєш, матусю миленька, мені ти щодня!  
Доторкнешся — і дужче заб'ється моє клекотливе серденько;  
І від дотику того простого умить посміхнеться Земля!

*II куплет:*

Я побачила світ, у якому, матусю, так довго жила ти,  
І від цього з твоїх оченяток втекла кришталева сльоза.  
Щастя маєш в руках. Що я можу для тебе іще побажати?  
Слово «дякую» просто уголос рідненькій сказати пора!

*Приспів:*

Відчуваю пестливі долоні, великі, гарячі, рідненькі.  
Їх ласкавість даруєш, матусю миленька, мені ти щодня!  
Доторкнешся — і дужче заб'ється моє клекотливе серденько;  
І від дотику того простого умить посміхнеться Земля!

**Аліна Іванілова**

*студентка I курсу філологічного факультету*

Ти — моє омріяне кохання.  
Ти — моя краса, моя гордість, радість і любов.  
Я існую лише з думкою про те,  
Коли побачу тебе знов...

Невже це марево моїх думок?  
Чому без тебе я не можу  
Зробити жоден крок?

Іноді мені буває важко,  
Без твого погляду не так, як треба.  
Без голосу твого так тяжко...  
І знов з'являється в тобі потреба.

**Надія Черенкова,**  
*студентка 3 курсу філологічного факультету*

### **Дякую, що живу**

Життя – боротьба.  
Це тотожність?  
Кохання, страждання і біль...  
Чи є в тебе сили боротись?  
Ставати міцним, як граніт?  
Як важко про це говорити,  
Ще важче забути те зло.  
Ти все пам'ятаєш, неначе  
Вогонь тебе геть обпалив.  
І знищив все добре і чисте,  
І в серці пільму розстелив.  
Не бачиш ти сонця промінчик,  
Не чуєш ти пташки той спів.  
О ні, зупинись на хвилинку!  
Озирнись, навкруги подивись.  
Обличчя торкається вітер легенький,  
Тихенько шепоче: «Вперед».  
Забудь всі образи, знуцання, прокляття.  
Ненависть – це попіл в душі.  
Кохання – це ж сила людини.  
І знаю, я сильна, все зможу.  
Творити я буду, кохати я буду,  
О дякую, Боже, за те, що живу!

**Тарас Юрченко,**  
*комендант корпусу фізичного виховання*

### **Моїм побратимам**

Собі я не дозволю зубожіти  
На цій родючій, дорогій мені землі!  
Я українець. І звучатиме це гордо. –  
Незламними і мудрими в нас пращури були!  
Не підведу я славних наших предків  
І буду гідно в цьому світі існувати,  
Та перешкоди щастю українців  
З шляху невпинно буду прибирати!  
Не лінуватись браття, нам потрібно  
І не шукати виправдань у бездіяльності своїй  
А сіяти зерно добра невпинно,



І проросте воно на цій святій землі!  
Любіть свою країну, свою мову,  
Не хайте дім, і не пірняйте в сни,  
А Батьківщина вам віддячить,  
Бо в неї вірять дочки і сини!  
Розквітне, засіяє, наче сонце,  
Засліпить всі народи навкруги.  
Почнем робити так, народе мій,  
Щоб ми подобались самі собі!

*Ліля Гаврилова*

*студентка 1 курсу філологічного факультету*

### **Моя Україна**

Синє небо, сонце ясне,  
Гори, річки і моря.  
Ліс та поле колосисте –  
Це усе моя земля,  
Яка зветься Україна –  
Найрідніша нам, свята!  
Біля річки – біла хата,  
Там живе моя рідня.  
По подвір'ю ходять пави,  
Бджоли в вуликах гудуть.  
Мальви, маки та жоржини  
Неймовірно так цвітуть.  
В садку чути соловейка,  
Він співає нам пісень.  
Я пишаюсь рідним краєм –  
І люблю його людей.



*Максим Строков*

*студент 1 курсу фізико-математичного факультету*

### **Моєму вчителю**

Сучасний вчитель в українській школі –  
Це той, хто має силу волі.  
Він може добре тему розказати,  
Він йде навчати, а не заробляти.

Хто гарний вчитель – знаємо без гласу,  
Це видно, щойно він зайде до класу:  
Балачки стихнуть, діти вгомняться,  
До слова мудрого всі будуть дослухаться.

Найкращий вчитель зможе донести  
Складний матеріал в простенькій грі,  
Він до предмета прокладає путівець,  
Для учнів він – в житті взірєць.

Учителю важкі відводить доля ролі.  
Він – головна людина в школі:  
Для кожного пораду мудру він дістане,  
Від вчителя залежить, хто ким потім стане!

**Олена Брижашова,**

*випускниця 2019 року*

присвячую Жижченко Ларисі Борисівні

\* \* \*

Вона – цариця фольклористики  
замріяна, легка,  
тендітна, щира, самобутня!

З відкритим серцем,  
завжди допоможе знайти свій хист.  
наділить суперсилою:  
відчути лейтмотив.

Ви зможете поринути у вирій почуттів  
без остраху, прийнявши виклик цей.  
Ви – творець слова  
Ви – квітка серед лілей!

**Катерина Дмитренко**

*учениця 5 класу Ліцею № 35 м. Краматорська*

Бути щасливим – це бути нехворим  
Здоров'я потрібно навіть здоровим.  
Здоров'я – це скарб, бо за гроші не купиш.  
Коли ти здоровий – ти сам себе любиш.  
І вдень і вночі повинен ти знати  
Як від хвороб себе захищати.  
Людей ви шануйте і розвивайтесь,  
Гуляйте, стрибайте і посміхайтесь.  
Уміру працюйте й відпочивайте  
І про гігієну не забувайте.  
Коли ти здоровий – тоді ти веселий.  
Багато встигаєш для всіх і для себе.  
Тож будем завжди себе берегти  
І спортом займатись щодень – я і ти!



*Анна Рищенко,  
учениця 10 класу  
Краматорської української гімназії*

### **Єдиний мій, коханий краю!**

А в моїм серці тільки ти,  
Єдиний мій, коханий краю!  
І сонця промінь золотий  
На чужині вогнем палає.

Зима пройде, весна настане,  
Веселе літо пролетить,  
І осінь жовтим покривалом  
Укриє нас від лихоліть.

Хвороба люта спонукає  
Забути рідний, милий край,  
Але не здатна, не зламає  
Мій тихий рай – вишневий гай.

Прикута я до ліжка строго,  
І тіло все мені болить,  
Не бачу, окрім стін, нічого,  
Але читаю кожну мить.

І ніби чую, як за полем  
Співають дзвінко солов'ї,  
Як взимку стогне сад оголий,  
Течуть струмки через гаї.

Читання завжди розважає,  
У ньому душу віднайшла.  
Пишу, кохаю і благаю,  
Щоб краща доленька прийшла.

Не про хворобу моя думка,  
В труні ще встигну відпочить,  
А хочу я на крилах білих  
У синю височінь злетіть.

І будуть плисти ріки, гори,  
Рукою зірки доторкнусь.  
Хай упаду у синє море,  
Але назад не повернусь.

Тобі, мій краю, я залишу  
Свій прах і душу назавжди.  
Жаский мій ворог, та страшніше –  
Не бачить рідні береги.

І знаю я, моя Україно,  
Що ти розквітнеш та зростеш,  
Неначе птах у небі синім,  
І волю, й мову повернеш.

Тарас Григорович – наш батько,  
Він сильний, мужній Прометей.  
Зумів панів лихих здолати,  
Звернувшись словом до людей.

Шевченко знав, про що писати,  
І нашу волю віродив,  
Уся Україна йому – мати,  
Заради неї він творив.

На світі можна все шукати,  
Але не смерть і не любов.  
Вони знайдуть тебе, мій брате,  
Тоді й зустрінемося знов.

Мій краю пишний і вродливий,  
Вже не повернуся звідтіль.  
Перетворюсь на літню зливу  
Або зимову заметіль.

І розіллюся над полями,  
Щоб був прегарний урожай,  
І весняними вечорами  
Дивитимусь за небокрай.

Зігріє сонечко ласкаве  
Зболіле серденько моє.  
Не треба ні грошей, ні слави,  
Любов від забуття спасе!

Вже тепла ніч прилине скоро,  
З собою спокій принесе,  
Накриє і ліси, і гори,  
Порине в темряву усе.

Я вийду з рідної хатини,  
Над полем пісню заведу,  
Сиджу собі, як сиротина,  
Ніде притулку не знайду.

Нехай мелодія проллється  
На неба синюю блакить,  
Пташиною на гілці б'ється,  
Як зірка синя, мерехтить...

Все сон. Прокинулась, дивлюся –  
Нема нічого. Не ходжу.  
Гіркими я слізьми заллюся,  
Їх не здолає сміх. Лежу.

Але я маю підійматись,  
Не можу кинути усе.  
І ворогам не познуцатись  
З натхнення, що любов несе!

У щирім серці тільки ти,  
Єдиний мій, коханий краю!  
Душа з тобою назавжди,  
Життя й надію обираю!

### **Мова – це життя**

Чи знаєш ти, що значить Україна?  
Це запах жита з сонячних степів,  
Це рідна мова, ніжна і єдина,  
Яку ти в серці зберегти зумів.

Крізь час і мить, крізь зустрічі й прощання  
Кричить, шепоче, вільна і жива.  
І саме нею ти зітхнеш востаннє...  
Хоча, здається, що таке – слова?

Безмежна вічність у глибокій миті,  
Краса цнотлива, всесвіт у очах,  
Шляхи до волі, кров'ю всі залиті,  
Свобода, що танцює на мечах.

Тарас Шевченко знав про силу мови,  
Її могутність світові відкрив.  
Життя митця – це до зірок дорога,  
Яку він, наче сонце, освітив.

Вогонь палає і назовні рветься,  
Великий світ на місці не стоїть.  
Співає рідна мова в моїм серці,  
Багаттям волі у душі горить.

А покоління крізь віки проходять,  
Неначе дим, пливуть в невороття,  
А нам у спадок залишають слово.  
Тепер я знаю: мова – це життя!

### Татові...

І схід, і захід – все було на світі.  
Юнацтво й сивина, мовчання й грім.  
Долини, сонця полум'ям залиті,  
Межують з темним мороком лісів.

Печаль і щастя – все воно не вічне,  
Та й вічність – швидкоплинна мить.  
І полум'я, могутнє та величне,  
Лиш попіл після себе залишить.

Мій тату, ти пішов до небокраю,  
Туди, звідки немає вороття...  
А, може (я цього не знаю),  
Зі смерті починається життя?

Воно вирує, б'ється, поспішає,  
Саме таким його Господь створив.  
Все йде, але безслідно не минає.  
Цього, татуню, ти мене навчив.



## ПРОЗА

*Ірина Меркулова,  
випускниця 2002 року*

### Несподівана зустріч

Ось нарешті й настав перший день довгоочікуваної весни. Сонечко ласкаво посміхалося у вікно. Природа почала прокидатися від зимового сну.

Олена Іванівна сиділа за столом та задумливо перевіряла зошити своїх вихованців. Раптом вона відчула на собі чийсь погляд. Підняла голову. Її очі зупинилися на стіні навпроти портрета Тараса Шевченка. У промінні сонячного саява він виглядав якось інакше: незвичайно і водночас святково. З кожною хвилиною портрет немов оживав. Тарас Шевченко щиро посміхався вчительці та зачаровував її своїм поглядом. Олена Іванівна не зводила з нього очей.

«Незабаром 9-те березня!» – подумала вона й ласкаво посміхнулася Великому Кобзареві у відповідь.

– Це ж треба, я раніше нічого подібного не відчувала! – пошепки промовила вчителька української мови та літератури.

Дивовижний погляд Великого Кобзаря все сильніше й сильніше заворожував Олену Іванівну, охоплював глибиною минулих століть, наполегливо кликав, відкриваючи двері чомусь таємничому...

\*\*\*\*\*

Перед очима постало мальовниче село Кирилівка: порослі зеленими галями яри, маленькі біленькі хатки, любі серцю квітучі сади. На краю села стояла убога, стара оселя Шевченків, яка немов вказувала на злиденне життя цієї родини.

Грицько і Катерина невпинно працювали, щоб якось прогодувати себе й шістьох дітей: Микиту, Катерину, Тараса, Йосипа, Ярину та сліпеньку Марію. Робота була важкою, ніколи було й помолитися, адже, як і більшість односельців, Грицько та Катерина були кріпаками. Тяжким і безрадіним було їхнє життя. Вони вже й не сподівалися побачити в ньому хоч маленький промінчик сонця.

Мати постійно працювала на панщині або на своєму полі. Тараса доглядала старша на вісім років сестра – терпляча й добра нянька – Катерина. Хлопчик потроху підростав. Був жвавий і непосидючий: то землі наїється, то із села втече. З-поміж ровесників виділявся своїми здібностями: ліпив з глини жайворонків-свистунців, добре малював вугіллям та крейдою. Був цікавим, допитливим, хотів про все знати, часто мріяв і фантазував, любив слухати розповіді дорослих, мав надзвичайну пам'ять, знав безліч українських народних пісень.

Особливо вражали маленького Тарасика цікаві історії діда Івана про Коліївщину, про криваве повстання селян-кріпаків 1768 року. З самого

дитинства він переймався стражданнями свого народу, був чутливим до людського горя.

Коли хлопцеві виповнилося вісім з половиною років, батько віддав його до школи. Адже всі діти в родині Шевченків були письменними – така вже була в їхньому роду традиція.

Учителем Тараса став суворий дяк: високий на зріст, широкоплечий чоловік, на вигляд – справжній запорожець: свою незаплетену косу носив, немов чуприну. Часто учнів він бив різками, всіх без винятку. Так «учитель» загартовував волю своїх вихованців, але лихим чоловіком не був.

Коли Тарасові минуло дев'ять з половиною років, померла його матір. Їй було лише тридцять сім. Смуток і безнадія оселилися в серці маленького хлопчика.

Батько не приділяв дітям достатньо уваги. Старша сестра Тараса – Катерина – вийшла заміж, і господарство залишилося без пильного нагляду. Згодом батько вирішив одружитися знову. Обрав молодшу за нього жінку – Оксану Терещенко, яка мала власних трьох малих дітей. З цього часу Тарас уже не мав до кого притулитися, не мав і своєї заступниці.

Життя родини Шевченків нагадувало справжнє пекло. Між батьком і мачухою постійно відбувалися непорозуміння й сварки. З неабиякою ненавистю жінка ставилася до Тараса, який часто лупцював її кволого Степанка.

На сорок сьомому році життя помер і батько. Тарасик залишився круглим сиротою. Помираючи, Грицько Шевченко сказав синові такі слова: «Любий Тарасику, я відчуваю, що з тебе виросте неабиякий чоловік! Якщо ти намагатимешся стати справжньою людиною, то з тебе вийде щось справді добре, якщо ж ні – ти станеш великим ледащо. Проте я вірю, що саме ти прославиш наш рід, не підведи мене, синку!» Слова батька стали пророчими для хлопця. Адже з самого дитинства Грицько Шевченко постійно придивлявся до сина, пильно спостерігав за ним. Він бачив, як легко його Тарасик опановував шкільну науку. Однак розумний батько не забував й «зворотній бік медалі»: хлопцеві не подобалася одноманітна селянська праця, він був дуже непосидючим, що призводило до непередбачуваних подій, несподіваних казусів. Цієї риси майбутній поет так і не зміг позбутися протягом усього свого життя.

\*\*\*\*\*

– Мабуть, не випадково саме так склалося життя Великого Кобзаря, геніального Тараса Шевченка, – подумала про себе Олена Іванівна. Можливо, він став заручником свого імені? Та ні, напевно, це тільки прикрий збіг обставин. Однак, чи могло б життя величного поета скластися інакше, якби його звали не Тарасом? Адже з давньогрецької мови Тарас означає: неспокійний, бунтар. З самого дитинства він це підтверджував, неодноразово доводив своїм батькам. Тарасик був рухливим і впертим хлопчиком. Завжди чинив по-своєму, наполегливо йшов до поставленої мети. Життя не раз випробовувало його, ставлячи перед ним нездоланні, на перший погляд,



перешкоди. Проте Тарас Григорович був яскравою особистістю, розумною і талановитою людиною. Мав багато ідей, якими ділився з близькими собі по духу, старанно намагався втілити їх у життя й ніколи не забував останніх слів і настанов свого татуся.

Батьків заповіт він зберігав у своєму серці, до останніх днів пророчі слова рідної людини лунали в голові відомого поета, допомагали вже дорослому Тарасу при вирішенні складних ситуацій, не давали скоритися долі, морально підтримували у важкі хвилини життя. Однак найзаповітніше бажання Кобзаря так і не здійснилося. Він не зумів знайти жіночої душі, з якою б зустрів щасливу старість, не мав і власних дітей.

\*\*\*\*\*

Раптово пролунав телефонний дзвінок. Олена Іванівна розплющила очі й поглянула на годинник, який висів поряд з портретом Тараса Шевченка.

– Це ж треба, вже п'ята година вечора, а я й досі на роботі?! Чоловік, напевно, вже хвилюється! – промовила вона вголос.

Поглянувши знову на портрет Тараса Шевченка, Олена Іванівна ласкаво посміхнулася, відклала зошити своїх вихованців та почала хутко збиратися додому.

**Вікторія Неня,**  
*студентка факультету спеціальної освіти*

## **Борщ**

(уривок з повісті)

***Присвячується дітям, які загинули голодною смертю в 1932-1933 р.***

Україна, село Лютенка, 1932 р.

Тієї ночі Іванка прокинулася від незрозумілого галасу та крику на порозі.  
– Обыск! Граждане крестьяне! Просыпаемся! – кругловидий чоловік у кашкеті та ще кілька людей зі зброєю увірвалися всередину хати та стали озиратися довкола. Батько Іванки швидко надів сорочку і, зістрибнувши з печі, повільно підійшов до натовпу. Міцний чолов'яга в шинелі підбіг до людини в кашкеті та промовив гучним басом:

– Товарищ Смирнов! Семья состоит из пяти человек: Бажан Тихон Иванович 1849 года рождения, Бажан Олекса Тихонович 1885 года рождения, Бажан Евдокия Андреевна 1891 года рождения и двое малолетних детей: Бажан Иванна 1921 года рождения и Бажан Николай 1931 года рождения. Смирнов кивнув у відповідь їй, заклавши руки за спину, закрокував по дерев'яній підлозі.

– Ну что, хозяйева, почему хлеб государству не сдаете?

Його кирзові чоботи важко ступали по поверхні, від чого старі дошки рипіли та прогиналися.

– Тому що ви його весь забрали! - процідив крізь зуби Олекса ненавидячим голосом.

– Не скажете, не скажете, громадянин Бажан! – мов змія, прошипів Смирнов.

– Тут донос на вас маєтєся!

Він схопив Олексу за рукав сорочки й ткнув йому під ніс поживклий папірець. Розлючений батько Іванки грубо висмикнув руку, але в цю мить хтось підійшов іззаду й чимось гострим уперся в спину. «Гвинтівка», – здогадався Олекса. Ще двоє людей, які стояли збоку, скрутили йому руки так, що той упав на коліна. На печі за шторкою почулися перелякані голоси.

– Це комуністи, мамо? Чого вони знову хочуть? – ледь чутно запитала Іванка. Мати накинула хустку на голову й сховала під нею волосся, потім повернулася до доньки та відповіла:

– Обійдеться, дочко! Сиди тихо. Ось краще Миколку колиши, а то, гляди, підніме галас на всю хату.

– Нам донесли на вас, что вы прячете в мешках сорок пудов пшеницы! – почав Смирнов.

– Та що ви, люди добрі! Позавчора забрали все, що було! – відгукнувся хрипким голосом старий із довгою сивою бородою.

– Дітей нічим годувати – які вже тут мішки?

Дід Тихон лежав на широкій лаві біля вікна та не повертаючи голови говорив кудись у стелю. Смирнов обернувся й подивився на старого. Глузлива посмішка ковзнула по його вустах.

– Хорошо припрятали, значит?!

– Бог із вами, де ж нам ховати? – промовила Євдокія, наблизившись до чоловіка. Олексу тримали двоє людей у шинелях. Він же стояв, зіщулившись, і дивився пекучими від ненависті очима на натовп непроханих гостей.

– А это мы сейчас узнаем! – Смирнов дуже швидко підійшов до лавки, на якій лежав старий, і, схопивши того за волосся, стягнув на підлогу. Не випускаючи сиві кучері з рук, він закричав на всю хату так, що бризки слини з його рота розлетілися в різні боки:

– Ну, дедок, говори, где хлеб прячете?! Вмить Олекса відчув, як давно стримувана злість наповнила його зсередини. Він скопився на Смирнова і повільно перевів погляд на старече безкровне обличчя батька. Потім глибоко зітхнув і, вилаявшись про себе, підвівся й з останніх сил одним рухом відкинув від себе обох комуністів.

– Ох, не боїся ти Бога, людино! Навіщо слабких ображаєш?

– Тату, таточку! – крикнула раптом Іванка через штори на печі; у її голосі була тривога. Але попередження доньки запізнилося. Перш, ніж Олекса зрушив з місця, Смирнов вихопив із кобури револьвер і, натиснувши спусковий гачок, випустив з нього кілька куль.

Різкий звук пострілу луною прокотився хатою й затихнув у кутку біля ікон. Гуркіт був таким сильним, що задріжали не тільки вікна, але й увесь будинок. Мертве тіло Олекси шумно повалилося на підлогу. На грудях білої сорочки розповзлася величезна червона пляма крові.

– Ах ты, тварь кулацкая! – сплюнувши через плече, вимовив Смирнов, засовуючи назад револьвер. Приголомшений та розгублений, дід Тихон деякий

час так і сидів на дерев'яній підлозі. Він простягнув до бездиханного тіла свою висохлу руку й напівглухим скрипучим голосом простогнав:

– Синку... Синочку... Олексо!.. Як же так? Старечі сльози потекли по сухому зморщеному обличчю, а голова із розпатланим сплутаним волоссям дрібно затряслася...

### РІК ПОТОМУ...

Іванка босоніж пленталася курною вулицею і, пильно прислухаючись до кожного шерхоту, допитливо озиралася навколо та розглядала всі околиці. Обережно ступаючи на гостре дрібне каміння, вона час від часу зупинялась, щоб відпочити. Було тихо. Давно вже тут не мукали корови й не чути було, як гелгочуть гуси чи мекають кози. Не цвірінькали тут горобці на деревах, і навіть коники в траві – й ті більше не стрибали. Їх з'їли. Усіх з'їли. Диким чи навіть божевільним поглядом вона – голодна, розхристана – заглядала в кожен кут із надією знайти що-небудь їстівне. Ні, не так для себе, як для брата, для матері. Тільки вони залишилися в неї.

Очі!.. Ці змучені довгим голодом сині очі дворічного брата Миколки – величезні, викочені з кістлявих очниць, сумно прикриті напівпрозорими блідими повіками, – безмовно і так по-дорослому дивилися тепер на світ, що цей погляд змусив би плакати навіть бездушний камінь, не те, щоб Іванку й маму. Ці очі не можна забути!

Який смачний хліб пекла її мати! Який він був пишний! Здавалося, Іванка й зараз відчуває цей звабливий та хвилюючий шлунок аромат. Вона закрила очі й жадібно вдихнула пусте запорошене повітря. Як давно вона їла хліб? Місяць тому? Два? А може й три? А можливо й зовсім вона ніколи його не їла? Іванка напружилася, щоб згадати, але, так нічого і не пригадавши, повернулася до думки про матір...

... Гарненька струнка жіночка з добрими блакитними очима й ледь помітною премилою зморшкою на лобі, покривши скатертиною стіл, визирнула з вікна: – Ходіть до хати, тату! Обід охолоне! – завжди опівдні говорила дідові Тихону мати Іванки. Старий увесь час був зайнятий. Як і тоді, у той день, він сидів на лавці біля криниці й раз у раз махав рукою, шаркаючи вузьким камінцем по лезу коси.

– Ти, Дуню, не турбуйся, я на сина чекаю. Розмова в мене до нього, – не відриваючись від роботи, відказав дід Тихон.

– Ну що ви, тату! Олекса ще не скоро повернеться! – сплеснула руками невістка та нахилилась до плетеного кошика.

– До вечора в полі буде. Я ось обід йому несучу.

– Язык в тебе колючий, Дуню! – посміхнувся їй у відповідь старий. А потім, пригладивши великим пальцем вуса, з якимось неприкритим задоволенням додав:

– Але борщ гарний! ...

Борщ... Яке все-таки смачне слово – «борщ»! Немов божевільна набридлива муха носилася в голові по колу й дзижчала: «Борщ, борщ, борщ...» Іванка ледь стояла на ногах. Шлунок до болю скрутило, і вона, судорожно ковтнувши слину, зупинилася та присіла біля дерева. Іванка на мить заплющила очі та згадала справжній матусин борщ – червоний, наче в горщику зоря на

світанку, з капустою, буряком, морквою та картопелькою, із засмаженим на салі часником та цибулькою. Яка смакота! Серце Іванки затріпотіло, забилося. Щось велике та гаряче уп'ялося у самісіньку душу та щипнуло її чорним болем. То був глибокий жаль, тяжка й пекуча туга за минулим, за пережитим та втраченим.

Ще хоч би раз поїсти того зілля, того борщу з печі, що пахтить на всю хату! Ще хоч би раз побачити, як крихітні пухкі пальчики Миколки несміливо ковзають по білій скатертині, по візерунках, що вишила мати! Хоч би раз почути, як тихесенько віє вітер за вікном і колише квітучу яблуню й горобину! Ще хоч би один разочок пробігтись босоніж польовою доріжкою по росяній траві вранці та вдихнути цілюще повітря вистражданої рідної землі.

Майже без сил, ледь ворушачи ногами, Іванка наблизилася до краю долоні та ще раз подивилася вниз, у безодню. Крапельки поту виступили на лобі, а по спині пробіг моторошний холодок...

*Поліна Тендітна,  
учениця 10 класу Лиманської ЗОШ №3*

## **А в серці тільки ти, єдиний мій, коханий рідний краю!**

«Щедрим» на подорожі виявилось життя Лариси Петрівни Косач. Тарту, Сурамі, Кутаїсі, Хоні, Санремо, Телава, Торонто, Берлін... Але до останньої хвилини вона так і залишилася Українкою з Україною в серці. Бо там, у далеких краях, надавали снаги сни. Неймовірної краси українські пейзажі, схожі на казкові марення.

Фантастичні береги бурхливої грузинської Ріоні. Але часто в сновидіннях бачиться захід сонця на Стирі. Літній амарантово-рожевий вечір. Навкруги після спекотного гарячо-рожевого дня запанувала тиша кармінового забарвлення. На спокійному аметистовому плесові річки – рибалка-човняр. Здається, що від надмірних золотаво-березових сонячних променів стомилися навіть блідо-рожеві хмари, що стоять нерухомо на небесному діамантово-рожевому небосхилі. Не мають змоги захитатись шоколадні дерева чи затріпотіти листям темно-бірюзові кущі. І навіть зарості андроїдно-зеленого очерету застигли, мов намальовані. А тихий плюскіт темно-каштанового човна, який коли-не-коли вливається в цю тишу разом із акробатичними стрибками сміливих рибин, не порушує загального відпочинку стомленої за день блідо-волошкової річки. Темно-мандаринове сонечко вже «пішло на відпочинок», – як кажуть у народі. Легкі лососеві сутінки лягли на темно-синю річку, довколишні предмети, але їх ще легко можна розрізнити. Щоправда кольорова гама літнього гумігутового дня вже втрачена. Не ясніє небесна блакить, не віддзеркалюється смарагдова зелень у голубизні річки. Ще мить і все навкруги стане сірим, а згодом і колір бістр перетвориться на чорний. Лише алізариново-червона спека ще довго триматиметься, нагадуючи про те, що надворі літо. Та літні темно-коралові ночі короткі. І вже за якусь мить, кольори, звуки й запахи

заполонять уже вранішній панговий, оповитий туманом пейзаж. А знайомий рибалка, який заснув до перших променів малинового сонця у своєму човні, нагадує купу бурого лахміття в мільярді рожево-лавандних крапель роси.

Схилила полуднева дрімота. Спека. Від розпеченого сонця ховають у своєму затінку кремезні дуби із стовбурами кольору літньої засмаги. Притулишся до одного з них спиною й милуєшся навколишнім калейдоскопом фарб. Літо на Україні буває амарантовим, бурштиновим, аметистовим,



васильковим, барвінковим... І навіть основний зелений колір щомиті змінює своє визначення. То від подиху коралового вітерцю він зеленувато-блакитний, то під палючим палено-оранжевим сонцем видається пастельно-зеленим, то від легкої ніжно-блакитної мжички основним стає колір зеленої м'яти чи зеленого моху, а від важкої темної індиго зливи – темно-зеленого хаки. Запам'ятати б усе, зберегти у пам'яті. І хоча Хоні нагадує кавказьке велике Колодяжне, але... Запахи й смаки геть інші. Шкода, що сон не передає аромат вербових гілочок, на яких щойно лопнули

бруньки, присмак прибитої морозом калини чи занесені до теплої хати наваристі драгли.

Швидкоплинний спочинок. Короткочасне забуття. Сон – не сон. А в Україні – жнива. «Я женчик недолугий», «Підожди мене, Грицю», «Котиться віночок по полю» лунають у підсвідомості одна за однією пісні замість колискових. Час від часу їхнє звучання переривають грузинські народні пісні: пісня плугатаря – гутнурі, молотника – кеврулі, віяльника хліба – саніавебелі, пісня стодоли – калоурі...

Безсоння спонукає до дії. Солов'їне соло заохочує до танців із загадковими Мавками. Сьогодні вони запізнилися. Довго вибирали колір «вбрання». Як стосовно гарбузового кольору, грушевого, лимонного, канаркового чи золотаво-березового? А можливо до королівсько-синього чи персько-синього відтінку волосся підійдуть атомно-мандариновий, латунний або бронзовий відтінки. А сильна літня посуха пропонує до аквамаринових чи блакитно-зелених очей лісових дівчат одягнутися в умбру або сепію. Пасуватимуть і цинамонові чи іржаві ноти. Палена сіена, палений оранжевий, абрикосовий також до вподоби. Зустріч із Мавками вимагає певного ритуалу – вивернути на собі сорочку, розпустити волосся, покласти до кишені часник і лише тоді – гайда! Стискаєш міцно у своїх долонях прохолодно-вологі пальці лісової красуні у кривому танці. Заздрісно виглядають із-за кущів потерчата. Їм теж кортить до гурту. Та їх не запрошують – ще малі... Стомлена падаєш горілиць на свіжоскошену траву, знаходиш прив'ялу гілочку кислого кінського шавлю й розмовляєш із небом. А воно відкриває перед тобою свою таємницю, даючи можливість побачити, як Чумацький Шлях із мішків витрушує останню сіль на зоряний килим. А пані ніч одягає свою корону тимчасової володарки людських долі: «Ой світи, місяченьку»...

Сниться... Ще ніч не позбирала тіні й закутується в хустку сну, а Хтось босоніж вже йде зустрічати сонце. Роса до судоми зводить ноги, «обпікаючи» холодними краплями. А квітам, здається, байдуже. Вони одягли росяне намисто й на мить стали штучними, кришталевиими. Але як тільки сонце доторкнеться до них своїми променями, вони оживуть і «заспівають». Краплі, які квіти струшуватимуть світанку в купіль, бринітимуть чудернацькими нотами, поєднуючись у дивовижні українські мелодії. Як приспів лунають дзвіночки череди, яку збирає ще сонний пастух. Пальці відчують пружність клавіш і долучаються до цих акордів, задаючи їм темп, характер та штрихи – Grave, Agitato, Markato, Grazioso... А в голові відгомоном лунає більш ніж двісті пісень, які могла заспівати будь-якої миті: «Ой на горі, на горі»...

«Скупані» рососою та «поціловані» сонечком квіти влітаються до вінка – мак, волошки, барвінок, безсмертник, м'ята, деревій, ромашка, любисток... Долоні потім ще довго зберігатимуть запах польових квітів. І навіть вже прокинувшись відчуваєш цей аромат. Інстинктивно підносиш долоні до обличчя, та попри всі сподівання запах любистку зберігається лише в пам'яті. Щоправда перебуваючи в Берліні побачила канупер. Зірвала листочок, злегка розтерла пальцями й вдихнула пахощі. Миттю перенеслася до Батьківщини. У голові задзвеніли, забриніли слова, звуки, ноти, запахи, краєвиди... Та лише одне слово: «Schönen Tag», яке почула поблизу, повернуло до суворої реальності. Але ні, нехай і змушена перебувати в Берліні, в серці тільки ти, єдиний мій, коханий рідний краю!

**Микита Кулик,**

*студент філологічного факультету*

*Тим, хто йшов у бій за Батьківщину, вистояв і переміг;  
тим, хто зігрівав своїм диханням у лютий мороз блокадних ночей;  
тим, хто на річкових переправах йшов, наче камінь, на дно;  
тим, хто заради правого діла був готовий віддати своє серце;  
тим, хто під машини лягав замість понтону;  
тим, хто пішов у безсмертя, й тим, хто переміг,  
присвячується.*

Краматорськ, Шабельківка, школа...

Дитячі очі, у яких відбивається бездонне небо, соковита зелень дерев і я, неначе живий. У моїй руці розкішний букет троянд. Я не можу розімкнути скам'янілих уст, щоб розказати вам про ті страшні часи. Я не можу підняти голови, бо я стою на постаменті братської могили, де поховані мої товариші. Але так багато хочеться вам розказати! Нехай тут поховано лише прах, та я вірю в те, що ми живі доти, доки про нас пам'ятають!

Час невтомно летить...

До мене підходить молодь, майже мої ровесники. Вони вчитуються в прізвища похованих, викарбуваних на граніті, та знаходять своїх рідних. Із цих довгих списків вони можуть хоча б трохи дізнатися про долю загублених воїнів.

Їхні багатостраждальні рештки було зібрано з самотніх могил та перепоховано 12 березня 1949 року перед старим селищним клубом. На могилі тоді не було жодного прізвища.

У 1958 році відбулося друге перепоховання загиблих. А з 9 травня 1959 року я залишився тут у скорботі, на подвір'ї школи, оберігати вічний сон 44-х героїв. Під важкими плитами спочивають ті, хто віддав війні все і навіть більше. Разом із їхньою смертю канули в безодню ненароджені діти й онуки.

Тут, поміж тендітних берізок та густих ялинок, що захищають могилу від холодних вітрів та пекучого сонця, серед веселого дитячого гомону назавжди залишилися не всесвітньо відомі полководці, а ті, хто дійсно викував цю перемогу. Прості солдати.

Пам'ятаю 1985 рік. Тоді було встановлено гранітну стелу, на якій викарбувані прізвища 73-х жителів селища Шабельківка, що не повернулися з війни. 9 травня 1985 року. Усе селище очікує зустрічі з рідними похованих у братській могилі, яким вони зобов'язані своїм життям та мирним небом. І їдуть вони з усіх куточків: Казахстану, Росії, Білорусі, Узбекистану, Вірменії, Молдови та України. Сотні жителів селища зібралися, щоб із вдячністю зустріти тих, кого вони вважали вже рідними. Від цієї картини мої застигли очі, на жаль, не можуть стати вологими від сліз, але стримуватися просто несила. Скільки б я ще міг вам розказати...

Ось вони тут, біля вас, мої загиблі товариші: наші матері, дружини, брати й сестри, діти, онуки. Усі, хто зміг приїхати здалеку, щоб уклонитися вам, герої.

Так проходять роки. Загиблі, здавалось, отримали нарешті жаданий спокій. Але...

Весна 2014 року. Разом із бузковим запахом весняне небо над селищем прорізали своїм дзижчанням не бджоли, а військові гелікоптери та літаки. Застогнала земля під танками, потягнулися колони машин.

Стоячи тут, я відчуваю гордість за те, що навіть більш, ніж пів сотні років охороняю спокій нашого майбутнього. Але водночас я відчуваю страх і безсилля через свою скам'янілість. Уже не видно дітей, сказати більше, нікого навіть не чути! Єдине, що я чую - доволі знайомі мені звуки: гучний скрегіт танкових гусенів. Над містом стоїть їдкий дим та заграва. Знову ця страшна мертва тиша...

Невже знову війна?

Благаю, люди, зупиніться! Я просто цього можу не витримати. Уже й так доволі тяжкі спогади я несу на своїх плечах.

Ставлю велику крапку. Мрію про вічний спокій. Хочу під тихим мирним небом відзначити 75 років Перемоги разом зі щасливими та усміхненими онуками і правнуками, які просто не повинні дізнатися, що таке війна насправді. Хочу відчувати насолоду від шелесту гілок, коливання листочків, повію свіжого вітерця, розміреного падіння пухнастих сніжинок на мої втомлені кам'яні плечі. Хочеться миру. Ми його вистраждали та заслужили по праву.

*Завжди ваш - той самий Невідомий солдат*

**Поліна Хиженяк,**  
студентка філологічного факультету

## Горобець - Хвастунець

Жив був собі Горобець-Хвастунець. Страшенно пихатий, не поважав старших, ображав молодших, завжди першим прилітав до годівнички, вибираючи найсмачніші зернятка та крихти. Хвастунець вважав себе найспритнішим, найсміливішим та найкращим горобцем з усієї зграї.

Одного разу, Хвастунець побачив щось сіре, згорблене у своїй годівничці. Підлетівши ближче, Хвастунець побачив, що це була стара горлиця, у якої було вціліле одне око, вона сиділа та жадібно вибирала найсмачніші зернятка, найласіші крихти, горобчик не стерпів та полетів до годівнички до тієї горлички.

- Агов, ти! Слухай сюди, стара курко! Ніхто не повинен їсти з цієї годівнички, поки я не поїм! Це моя годівничка, це моя їжа, забирайся геть! – Та горлиця його наче не помічала, вона далі продовжувала їсти.

- Ах так! Одного попередження не достатньо? – Хвастунець підлетів та почав бити крильцями та дзьобом горлицю, Хвастунець намагався вдарити якнайболячіше, сміючись із неї.

- Одноока стара сіра потворо, геть!

- Не бий мене, горобчику! Зжалься наді мною! Дай з дороги перепочити та трошки поласувати насінням і більше я не турбуватиму вас! – Та горобчик не звертав уваги, далі продовжив довбати дзьобом. Потім горлиця підлетіла і її осяяло сонячне світло, Хвастунець заплющив очі, а коли розплющив їх, то побачив вже не горлицю, а щось маленьке, подібне на людину, але з крильцями.

- А де горлиця? – спитав горобчик.

- Я і є та горлиця, - відповіла чарівна істота –, я фея Зореслава, охоронниця птахів, мій обов'язок: охороняти птаство від хижаків і карати тих, хто ображає слабих чи хворих. – Зореслава підняла вгору свою паличку – І за те, що ти ображав малих, не поважав старих і за твою пиху, я тебе караю! Віднині ти будеш найогиднішою, найбридкішою пташкою, якої навіть у цьому світі нема.

- О, феє Зореславо! Пожалій мене, не карай сильно! Дай мені шанс виправитися! Зореслава подивилася на Хвастунця.

- Гарзд, коли ти пожертвуєш своїм життям заради життя свого брата, ти знов станеш таким, як був до цього.

Після цих слів горобчик відчув, як його маленькі лапки перетворюються на товсті пальці, неначе палички в бородавках, на крильцях пір'я почало





зникати, а дзьобик, його манюсінський дзьобик, перетворився в товстий кривий дзьоб.

Згодом прилетіла його зграя й помітила, що Хвастунця нема.

- І де ж ти подівся Хвастунець? Його ніхто не бачив? – спитав найкращий

друг Хвастунця.

- Де ж мій хлопчик? – зацвірінчала мати Хвастунця.

- Де мій синочок? – зацвірінчав батько Хвастунця.

- Я тут! – відповів Хвастунець, його голос був огидний, неначе хтось нігтем по склу провів. Всі обернулися до Хвастунця.

- Ти - Хвастунець? – спитав його найкращий друг. – Ні! Мій товариш не такий огидний, як ти! Він спритний, у нього маленькі лапки, гладенькі крильця та дзьобик маленький і прямий. А ти... Забирайся звідси! – і вся зграя почала довбати Хвастунця, зокрема його друг, тато й мама. Хвастунчик ледве долетів до гілки, так його побили. Він сів і почав гірко-гірко плакати. Усі друзі відвернулися від нього, іноді прилітали та довбали, сміючись.

- Який же ти огидний!

Так минув рік.

Одного разу сидів Хвастунець на гілці та дивився на годівничку. Ось прилетів його друг і почав вибирати найласіше насіння та крихти. Краєм ока Хвастунець побачив якусь чорну, страшну тінь, він перевів погляд та побачив чорну кішку, яка вже готувалася плигнути до годівнички. Хвастунець зірвався з місця та полетів до годівнички, почав відважно битися з нею, у цій бійці Хвастунцю вдалося збити злодійку з годівнички, він хотів полетіти, але кішка вхопила його своїми гострими пазурами. Здавалося, ніщо вже йому не допоже.

Друг Хвастунчика побачив це та голосно процвірінкав:

- Так! Це наш Хвастунець! Агов, зграє! Летіть но сюди! Хвастунець знайшовся!



Утрачаючи свідомість у лапах хижої, злющої кішки, він відчув, що хтось ніжно піднімає його на легеньких крильцях. Це була фея.

- Молодець, Хвастунчику, сподіваюсь ти більше так робити не будеш. – горобчик відчув, як його лапки і носик зменшилися, як його пір'ячко знову з'явилося на крильцях, тоді він зацвірінчав:

- Я вдома! Я тут! Це я! – із його грудей лунало веселе цвірінкання. Зграя злетілася до колишнього пихатого Хвастунця:

- Ти – справжній герой!

- Ти врятував життя другу й не злякався пазурів чорної кішки!

Хвастунець ніяково цвірінкнув:

- Та який я герой! Я такий, як і ви. А ще я зрозумів, що набагато приємніше робити добрі справи.

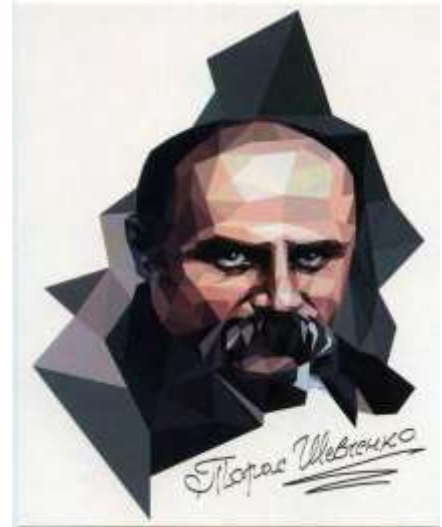
Друзі, а чи не зустрічали ви таких «хвастунців» серед своїх ровесників?..

## НАШІ ЄСЕ

*Ярослава Дерев'янка,  
студентка філологічного факультету*

### Духовний світ Шевченка як дороговказ до єднання українців

Тарас Григорович Шевченко – вірний син України, геній українського поетичного слова, багатогранна особистість і разом із тим звичайна людина, яка любила, страждала, співчувала, сподівалася і вірила. Вірила в добро, у силу духу українського народу, у поразку зла. А ще Шевченко вірив у присутність Всевишнього в становленні й формуванні української нації. Власне тому для мене кожне слово Тараса Григоровича – джерело натхнення, підвалина мого світосприйняття, духовна основа життя, що допомагає відділяти зерно від полови.



Поезії Шевченка ввійшли в мій життєвий простір ще тоді, коли я ходила в дитячий садок. Із щемливою теплою пригадую ті чудові ранки, приурочені до Дня народження нашого світоча, коли ми, дітлахи, у святкових вишиванках декламували "Садок вишневий коло хати", "Мені тринадцятий минало", "І золотої, й дорогої...". Ще тоді я відчула ту невідчужну любов автора й до сільської хати, і до задушевної української пісні, і до української родини. Згодом, уже будучи школяркою, я зрозуміла, що моє захоплення "Кобзарем" викликане тими духовними постулатами, які черпають свої витoki ще зі Святого Письма і які є такими близькими для моїх внутрішніх переконань.

У творах Тараса Григоровича вбачаю глибину душі українського народу, зокрема, його шанобливе ставлення до материнства. Особливо мені імponує, що матір талановитий майстер слова змальовує в трьох іпостасях: жінка з малим дитятком на руках, мати Україна, Богородиця. Тому я разом із Шевченком вірю в те, що нарешті настане той довгоочікуваний час, коли наша Україна очиститься від усякої скверни,

І на оновленій землі  
Врага не буде, супостата,  
А буде син, і буде мати,  
І будуть люди на землі...

У віршах нашого славного земляка мають свій вияв такі духовні поняття, як: рай, благословення, свята неділя, сила материнської молитви, боязнь гріха, любов до людей, до України. Це ті базові цінності, що допомагають українцям

не здаватися, не впадати у відчай у найскрутніші часи боротьби за волю та право бути самостійним народом у цьому прекрасному світі.

Духовною рисою життя простого українця є сміливість і готовність оберігати свою рідну землю. І підтвердженням цього є Шевченкова Україна героїв-козаків, які мають навіть свого українського Бога, якому приносять щирі молитви:

О милий Боже України!  
Не дай пропасти на чужині,  
В неволі вольним козакам!  
І сором тут, і сором там –  
Вставать з чужої домовини,  
На суд Твій праведний прийти,  
В залізах руки принести,  
І перед всіми у кайданах  
Стать козакові...

Однією із шанованих українським народом чеснот є вдячність, адже подяка вимагає від людини розуміння й відчуження цінності отриманого. Прикладом вдячної людини є Тарас Шевченко, адже його вірші-присвяти якоюсь особливою струною торкаються моєї душі, бо серед людей, які допомагали поету в різних життєвих ситуаціях і які були йому близькими за духом, є Василь Жуковський, Микола Маркевич, Василь Григорович. І, звичайно, Оксана Коваленко, ніжна подруга дитячих літ, яка у молитвах своїх просила доброї долі Тарасу.

Духовний потенціал Шевченкової поезії важко переоцінити, бо ті цінності, що сповідує наш улюблений поет, є міцним підґрунтям для об'єднання всіх українців навколо великої справи – творення новітньої України.

*Анастасія Кракова,  
студентка фізико-математичного факультету*

## **Шевченкова мудрість – соборній Україні**

У своєму динамічному й різнобарвному потоці життя ми іноді не помічаємо, як швидко спливає час. Летять секунди і години, минають тижні і роки. Вони не знають втоми і безупинно несуть нас у загадкове майбутнє. Проте, чи змінюється світ навколо нас? Чи змінюємось ми? Пропоную на мить відмотати час років на двісті назад. Бо, піднявши вікопомну вуаль вічності, ми зрозуміємо, що незмінними залишаються духовно-моральні цінності людини. Саме тому нашим провідником в далеке минуле буде величний Кобзар – поет-світоч, сила духу якого в пошані великого українського народу знаходить своє безсмертя.

Моє перше знайомство з Тарасом Григоровичем Шевченком відбулося в початковій школі. Саме тоді я потрапила в той чарівний куточок нашої рідної

землі із духмяними пахощами вишні й гулом хрущів, де минало босоного дитинство поета. Потім я читала про те, що заповів Тарас Шевченко своїм нащадкам, і, можливо, не розуміла всієї потужності його віршів. Але вже тоді вони зачепили в моїй душі те, що може бриніти і радісно, і журливо. Якось невимовно гірко закарбувалися в пам'яті слова Шевченкового "Заповіту":

Поховайте та вставайте.

Кайдани порвіте...

Цей заклик, сповнений сили й туги минулого, звучить сьогодні з новою потужністю для кожного з нас. Звучить, як прапор волелюбності нації та незламності духу українців у боротьбі за власну державу. Бо в нас болить душа за те сокровенне й важливе, що визначає нашу національну самобутність, болить так, як і боліла в Тараса Григоровича дві сотні років тому.

Сила поетичного слова геніального поета привела мене до розуміння того, що відмінною рисою українського народу завжди було і є вміння стояти до кінця за те, що ми любимо, за те, що цінуємо понад усе.

А як по-родинному лагідно звертається до нас сьогодні Тарас Шевченко: «Подивіться на рай тихий, на свою країну, полюбіте щирим серцем велику руїну». Хіба про політичні перипетії йде мова у відомих рядках? Ні! Це батько закликає своїх синів і доньок прийти до злагоди. Це мати-природа спонукає пустити коріння там, де душа співає. Бо найцінніше в житті – це наша мова, наша родина й народ наш. Сьогодні як ніколи маємо єднатися навколо Шевченкової мудрості, щоб збулися нарешті його пророчі слова про те, що «на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі».

А ще моя країна має бути соборною. Захід і Схід, Південь і Північ... Тут живуть люди різних національностей, але всіх нас об'єднує любов. Любов вінничанина до безкрайнього узбережжя Чорного моря. Любов донеччанки до засніжених схилів Карпат. Лише разом ми творимо дивовижну історію нашої файної України. Тож нехай лунає від Краматорська до Дрогобича, від Одеси до Чернівців, від Мелітополя до Канева одвічний Тарасів заклик: "Обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю!"

Шевченко майстерною рукою влітає у свої рядки сокровенні думки, які червоною ниткою пронизують життя кожного українця, всю українську історію з давніх-давен і до сьогодення. Іноді без влучного слова-поради людина губить себе у вирії нескінченних життєвих перешкод і важливих дилем. Що ж, великий рифмописець має настанови для кожного. Вони актуальні попри будь які зовнішні обставини. Вони унікальні, бо унікальні всі ми.

Люди трактують Кобзаря геть по-різному, але одне я знаю точно: долучатися до розбудови нашої України має кожен з нас, бо ми по праву заслуговуємо бути рівними серед рівних у великій родині народів Європи. І, йдучи сьогодні до Тараса крізь біль і втрати, через зраду і байдужість, пам'ятаймо: «Борітеся – поборете, вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля свята!»

*Ганна Алтичуріна,  
студентка факультету ПТПО*

## **До тебе, Україно, наша бездольная мати, струна моя перша озветься**



А що для вас є «мужність», «патріотизм»?.. Здавалося б, цілком звичайні поняття. Нічого особливого й не помічаємо. Та це, напевне, тому, що кожен із нас мислить по-різному і, як наслідок, вкладає різний сенс в однакові слова. У цьому ж і наша геніальність! Я, наприклад, можу лише позаздрити великій мужності, патріотизму, незламній силі волі однієї з найулюбленіших моїх поетес, яка доводила свою майстерність упродовж усього свого життя й залишила безцінний спадок для нас, її нащадків. Так, йдеться про нашу Лесю.

І тому мені дуже шкода, що життя Лесі Українки видалося важким через хворобу, через те, що вона дуже страждала. Якась дивна асоціація вимальовується: страждання, безталанність, постійна боротьба... Я вбачаю дещо спільне в долі матері і дитини, яка озивається першою струною до неньки. Чому так «по-поганому» розпоряджається доля?! Невже Господь, якщо любить, то й обов'язково карає?! Але вона не пішла в долі на поводу, вона мужньо боролася щодня і щоночі й ніколи не жалілася на сильний біль. Можливо, Лесі допомагало те, що вона могла творити, що понад усе любила свою «бездольную матір» і присвячувала їй багато поезій. Хто знає... Навіть їдкий дим для неї приємний, адже він рідний, український.

Коли заглиблюєшся в предковічний волинський ліс, чи мандруєш берегами Нечинного, одразу помічаєш невичерпну любов до рідного, свого, нехай і багатостраждального. Наша Леся нізащо не проміняла б нашу Україну на якусь іншу, хоча мала із чим порівняти! Тому у творах вся її любов і надія лине до українського краю. Не дивно, що вона обрала собі псевдонім саме Леся Українка й завжди переймалася долею України.

До речі, творчість великої поетеси надзвичайно багата й різноманітна, та все ж провідним мотивом лірики геніальної поетеси я вважаю патріотизм, який виявляється через відчуття гідності за те, що я УКРАЇНКА! Саме в цю мить на думку спадає збірка поезій «На крилах пісень», у якій авторка пише:

До тебе, Україно, наша бездольная мати,  
Струна моя перша озветься.  
І буде струна урочисто і тихо лунати,  
І пісня від серця поллеться.

Так, це той урочистий гімн, хвалебна ода на честь непохитної віри в «долю жадану» милої, любої, безталанної матері – України, ще один доказ непохитної любові Лесі Українки.

І через все це зовсім не дивно, чому ми прирівнюємо її до однієї з найпатріотичніших постатей в історії не лише української літератури, а й нашої

держави України. Так, ми ставимо її в один ряд із чоловіками: геніальними Тарасом Шевченком та Іваном Франком.

Я дуже тішуся, що маю можливість із великою пошаною та вдячністю відзначити цей ювілейний для нас рік 150-тої річниці від народження славетної української патріотки, поетеси, бездоганної драматургині. Із насолодою буду й надалі читати та відкривати для себе нові творчі грані нашої Лесі.

**Олександр Кузнецов,**  
*студент педагогічного факультету*

## **До тебе, Україно, наша бездольная мати, струна моя перша озветься**

Леся Українка... На перший погляд – це звичайне ім'я та прізвище. Але скільки цікавого, різноманітного та мужнього криється за цим славетним псевдонімом!

Уперше я познайомився з творчістю легендарної поетеси (це був вірш "Конвалія"), коли мені було років п'ять. Його прочитала мені бабуся. Цей твір настільки глибоко увійшов до мого серця, що я навіть заплакав. І з того дня я ніколи не зриваю живі квіти. Мені їх шкода.

Тож коли я пішов до школи, де ми вивчали твори найвідоміших українських митців, Леся Українка (Лариса Петрівна Косач) стала однією з моїх найулюбленіших авторок.

Вражає та надихає цікава й унікальна біографія цієї тендітної, але сильної і мужньої жінки. Доля подарувала їй досить коротке життя, але за цей термін Леся встигла внести неоціненний дар свого таланту в скарбничку вітчизняної культури.

У своїх безсмертних прозових та поетичних творах Лариса Петрівна порушувала вічні теми, які хвилювали людей протягом усього історичного шляху: життя та смерті, кохання і зради, майбутньої долі своєї Батьківщини і свого змученого народу. Напевно, саме тому й сьогодні творчість Лесі Українки залишається безцінною перлиною всієї української культури.

Незважаючи на невиліковну хворобу, Леся завжди писала про свою безмежну любов до життя, до України, до українського народу, до його споконвічних традицій. Вона дуже любила наші краєвиди. Вражає, що навіть псевдонім Лариса взяла собі саме такий – "Українка". Це говорить про те, як вона пишалася тим, що вона є Українкою. Так-так, саме з великої літери.



Я не знаю, чи доречним буде в цьому творі приклад з мого життя, але я не можу не навести його. У 2014 році, коли наш рідний Слов'янськ знаходився під окупацією, моя родина опинилася в дуже скрутній ситуації. Ми перебували під постійними обстрілами, без хліба й води. Мені, чотирнадцятирічному підлітку, здавалося, уже байдуже, якою буде доля нашого міста й України в цілому. Але

в нашій кімнаті завжди працював радіоприймач (ми слухали останні новини). І якось в одній з радіопередач я почув вірш Лесі Українки:

До тебе, Україно, наша бездольная мати,  
Струна моя перша озветься.

І буде струна урочисто і тихо лунати,  
І пісня від серця поллеться.

Знаєте, така туга з'явилася в моєму серці, що це все за одну мить можна загубити. Загубити назавжди нашу історію, культуру, звичаї та традиції. Це – страшно. І цього ніяк не можна допустити! Адже український народ є сильним, мужнім та цілеспрямованим. Українці є дуже вродливими як ззовні, так і внутрішньо. Українські краєвиди є найпрекраснішими у світі. А яких чудових митців подарувала нам наша Батьківщина: Тарас Шевченко, Іван Франко, Ольга Кобилянська... І, звісно, наша улюблена Леся Українка, яка й сьогодні для мільйонів людей є символом величезної любові до Батьківщини і її незламного, гордого, нескореного народу:

Чарівні Лесині пісні мене з дитинства дивували,

І іноді, на самоті, до справ великих надихали.

Я пронесу через роки її "Конвалію" в своєму серці,

До України у лихі часи "струна моя перша озветься..."

*Гульнара Гарипова,  
студентка педагогічного факультету*

## **До тебе, Україно, наша бездольная мати, струна моя перша озветься**

Україна... Яка вона? Неповторна, неосяжна, велична країна з трагічною історією, яка бентежить серця мільйонів, дивує та захоплює кількістю героїв, які віддали та продовжують віддавати своє життя за найкраще майбутнє, які борються, долають нескінченні перешкоди на шляху до кращого життя.

Україна – це багато чи мало? Це голос одного українця, який розривається від болю, чи це тисячі голосів, які співають в унісон на концерті «Океану Ельзи»? Це щойно вишитий хрестик на полотні чи це незліченна кількість рушників, сорочок, вишиванок, що прикрашають не одне українське свято? Це щойно посаджене в землю зернятко чи це золоті пшеничні поля, які нескінченно простягаються вздовж лінії горизонту? Це написане Андрійком в зошиті слово з помилкою чи це багатогранна творча спадщина Котляревського, Шевченка, Франка, Українки? Усе це і є Україна. Незламна, співуча, поетична. Така, яку плекає у своїх віршах геніальна Леся Українка: «Хоч би була вона стара, сумна, змарніла, бідна, для сина вірного вона єдина, любя, рідна».

Усе своє життя і творчість легендарна дочка українського народу Леся Українка присвятила рідному краю. Перебуваючи в різних країнах на лікуванні, вона не припиняла перейматися долею своєї Батьківщини та мріяти, щоб український народ на повні груди вдихнув смак свободи, щоб нарешті наша країна стала вільною та не знала, що таке сльози матері, що чекає свого сина з

жорстоких доріг війни. Змалку обдарована поетичним талантом, Леся віддала його своїй найпершій та найвірнішій любові – Україні.

Не лише псевдонім письменниці свідчить про її нереально міцний зв'язок зі своєю Батьківщиною, але й долі України та Лесі, які перегукуються важкими муками, постійною боротьбою за своє існування, велике прагнення бути почутими. Чи не кожен твір Українки закликає ніколи не покладати рук, боротися до останнього подиху, бо життя – це і є боротьба. Твори поетеси, переповнені мужністю духу, незламністю характеру, вірою, що завтра стане кращим – надихають людей різних країн.

Однією з головних мрій Лесі Українки було вільне та щасливе майбутнє її рідного краю – України. Вона поклала багато зусиль, майже все своє життя для того, щоб про її неньку знали, говорили, пам'ятали. Вона залишила після себе важливе завдання для кожного громадянина держави – кожного, хто гордо називає себе українцем. Це завдання не лише зберегти єдність нації, але й зробити наше «завтра» кращим, ніж «учора». А влучним гаслом, що об'єднає силу духу українців, будуть насичені жагою до життя рядки з вірша Лесі Українки «Скрізь плач, і стогін, і ридання...»:

*Нащо даремнії скорботи?  
Назад нема нам воріття!  
Берімоє краше до роботи,  
Змагаймоє за нове життя.*

**Ярослав Довгоспинний,**  
*магістрант факультету спеціальної освіти*

## **Долею обрані пробуджувати ген свободи**

*Світ не радів нам, упертим, бундючим і злим...*

Олег Ольжич

Історія українського народу – безперечно трагічна й разом із тим велично засіяна іменами лицарів української ідеї різних поколінь. Терновий шлях, який пройшов наш народ від Київської Русі до сьогодні, є якимось незбагненим умінням українства «йти свідомо у пекельну тьму, вогонь нещадний і нестерпні муки» й після нищівних ударів ворога відроджуватися знову й знову ставати до боротьби за свободу, національну гідність й незалежність.

Ще з часів монголо-татарської навали, що нищила нашу державність, приходили потужні особистості, здатні підняти народний дух до непокори та гідної відсічі поневолювачам. Так, князь Данило Галицький, намагаючись відновити й розбудувати Галицько-Волинську державу, відважно чинив опір монгольській експансії.

У боротьбі із Золотою Ордою князь сподівався на підтримку західних союзників, проте, на жаль, через їх пасивність це сподівання не стало реальністю.

Новий виток українського відродження пов'язується з іменем Івана Мазепи – славнозвісного будівничого незалежної української держави, лейтмотивом політичних переконань якого стали слова:



*Самопали набувайте,  
Острих шабель добувайте,  
А за волю – хоч умріте!*

Шкода, що планам Мазепи не судилося втілитися в реальність, адже, можливо, доля України склалася б зовсім інакше.

Та як би не лютували ворожі нападники, сили українства зростали, і вже події 1917-1920 років відкрили нашому народові шлях до власної держави. Показово, що в цей історичний період Україна пережила різні форми національної державності: УНР, Українська держава, Директорія УНР, ЗУНР. До її розбудови бралися кращі представники нашої суспільно-політичної формації: П. Скоропадський, Н. Махно, М. Грушевський, С. Петлюра та інші. Але небажання цих потужних лідерів іти на компроміс один з одним призвело до того, що утримати державну незалежність тоді так і не вдалося.

Національно-визвольний рух періоду Другої світової війни – феноменальне явище нашої історії. Пов'язане воно з іменем Олега Ольжича – людини небаченої сили духу й натхненного пробуджувача гена свободи та незалежності.

Разом зі своїми однодумцями Ольжич намагався віднайти причини поразки визвольних змагань. Однією з них він вважав політичну пасивність людей, їх неспроможність організовано виступити на захист своєї духовної свободи:

*О, Націє, дужа і вічна, як Бог,  
Не це покоління холопів...*

Олег Ольжич – один із достойників честі, який, на наш погляд, є найбільш зворушливим символом жертвності, адже своє палке поетичне слово перетворив на зброю, відстоюючи цінності, що акумулюють духовно-моральну сутність українця:

*Захочеш – і будеш.  
В людині, затям,  
Лежить невідгадана сила...*

Ця «невідгадана сила» забила кришталевим ключем в серці нашого славетного земляка Олексія Тихого, який за умов радянського режиму так і не зміг стати заслуженим педагогом та відомим ученим, бо «в нашій країні, Богу милім» супостат старанно пильнував, щоб «з-поміж нас не виростили провідники нації». Але, незважаючи на переслідування, О.Тихий залишив прийдешнім поколінням цінну настанову: «Треба не боятися і не мовчати».

І не злякалися й не замовчали Сергій Нігоян, Михайло Жизневський, Юрій Вербицький, Роман Сенік та їх побратими, яких наш народ назвав Небесною Сотнею – Сотнею, що найбільшою духовною цінністю обрала Україну, назавжди залишившись на зимовій бруківці Майдану Незалежності, щоб для всіх нас нарешті настала весна свободи.

І не злякалися й не замовчали покликані долею відважні захисники Донецького аеропорту, яких сам ворог назвав кіборгами.

Не злякалися й не замовчали вояки добровольчих батальйонів і ЗСУ, волонтери та всі люди доброї волі, які утримують нашу державність сьогодні, свято вірячи в перемогу, як вірив у неї Олег Ольжич: «Ми подолаєм знов. Ще не одні нам скоряться».

## ДИВОВИЖНИЙ СВІТ ПЕРЕКЛАДУ

*Аліна Іванілова,  
студентка філологічного  
факультету*

*Переклад Максима Нестелєєва  
доцент кафедри української мови та  
літератури*

### Весна

Я уже хочу тепла,  
Чтобы солнышко светило.  
Возле речки, у пруда,  
Ветви опустила ива.

Ожила в саду сирень,  
Расцвели кусты крапивы,  
Птички скачут целый день,  
В поле шевелятся жнивы.

На ветвях ожили почки,  
И запахло на лугу,  
На березовых серёжках  
Ветер пляшет в чехарду.

Вдаль ушли опять метели,  
Родилась краса-весна.  
Всё на свете зеленеет –  
Просыпается земля.

### Весна

Хочу я вже так тепла,  
Аби сонечко світило.  
Біля річки та ставка  
Верба гілля опустила.

Щоб в саду бузок ожив,  
І розквітла кропива,  
Щоб птахів почути спів  
Й в полі бачити жнива.

На гілках бруньки живі,  
Й в луках пахощі знайду.  
Й на серіжках у беріз  
Вітер грає в чехарду.

Завірюхи геть пішли,  
Бо весна-краса зродилась.  
Світ зелений маєм ми,  
Так земля і пробудилась.



**Володимир Глущенко,**  
професор кафедри ГСФ

*М. Л.*

Боже, как ты орудовала шпателем!  
Он был огромный –  
дикинское крыло стальной  
птицы...  
А ты маленькая – Дюймовочка –  
в синем халатике,  
с озорным раскосом сияющих глаз,  
летала под потолком кухни,  
и потолок преображался,  
он становился небом,  
и в этом небе парила ты!  
Я взял тебя за руки и спросил:  
«Что могу сделать я для тебя?»  
И ты сказала:  
«Полетим вместе!»,  
и этот полёт  
продолжается до сих пор –  
полёт длиною в вечность!

**Переклад Максима Нестелеєва**  
доцент кафедри української мови та  
літератури

*М. Л.*

My God, how you wielded your putty  
knife!  
He was really big –  
an outlandish wing of a steel bird...  
And you were a little girl – Thumbelina  
indeed –  
in a blue robe  
with a mischievous slant of shining  
eyes,  
you flew under the kitchen ceiling,  
and the ceiling was transformed,  
it became the sky  
and you soared in this sky!  
I took your hands and asked:  
«What can I do for you?»  
And you said:  
«Let's fly together!»  
and this flight's been  
continuing till now –  
eternal flight!



**Володимир Глущенко**

**Переклад Максима Нестелєєва**

**Два Разлива**

**Two Razlivs**

*Светлой памяти моего брата  
Анатолия Глущенко*

*To the blessed memory of my brother  
Anatoly Hlushchenko*

Я всегда подражал тебе, старшему.  
Помнишь, ко дню рождения мамы  
ты сделал макет –  
Ленин в Разливе?  
Мне особенно понравился топорик,  
вбитый в пенёк.  
Я, конечно же,  
решил сделать то же,  
что и ты,  
но ведь я младший,  
и мой Ленин в Разливе  
получился поменьше.  
И топорик вышел похуже.  
...Мама улыбнулась,  
получив такие замечательные  
подарки!  
...Прошло много лет,  
но вижу, как наяву:  
два Разлива, два топорика, два  
шалаша.  
Возле них сидят двое Лениных  
и готовят два Октябрьских  
переворота!

I've always imitated you, my elder  
brother.  
Do you remember Mom's birthday  
when you made a layout –  
*Lenin in Razliv*?  
I especially liked the hatchet,  
hammered into the stump.  
Of course I decided  
to do the same  
as you,  
but I was younger  
and my *Lenin in Razliv*  
turned out to be smaller.  
And the hatchet was pretty worse.  
...Mom smiled,  
when she'd received such wonderful  
gifts!  
... It's been a long time,  
but still I see so real:  
two Razlivs, two hatchets, two huts.  
Two Lenins are sitting beside them  
and preparing two October Coups!

Володимир Глущенко

Переклад Максима Нестелєва

## Походы

*Сестре Наде*

А помнишь, Надя, наши походы?  
Мы жили на улице Подгорной,  
и что нам стоило  
взобраться на холм?  
Что нам было нужно,  
кроме коробка спичек?  
И вот горит, горит  
верблюжья колючка,  
и ты смотришь изумленно  
на сказочное пламя  
и пытаешься разгадать  
тайну огня,  
а в небе появляется месяц,  
сначала белый,  
как Эльбрус,  
а потом по нему  
разливается позолота,  
и холодное пламя  
равнодушно глядит на горячее,  
а горячее  
страстно тянется к холодному,  
и всё это  
проходит через сердце и душу,  
много лет,  
полвека уже,  
и не исчезает,  
нет,  
не исчезает...

## Hiking

*To my sister Nadia*

Nadia, do you remember our hiking?  
Then we lived on Podhornaia Street,  
and it was an easy task for us  
to climb the hill.  
What did we really need –  
just a box of matches?  
And so – burn, burn,  
camelthorn,  
and you're looking amazed  
at the fairy flame  
and trying to unravel  
the secret of fire,  
and the Moon appeared in the sky,  
At first it was white,  
like Elbrus,  
and then the gilding  
spilled on it,  
and cold flame  
looked indifferently at the hot one,  
and the hot flame  
drawn passionately to the cold one,  
and all this've been passing  
through the heart and soul,  
so many years,  
half a century already,  
and still haven't disappeared,  
no,  
haven't disappeared...

## Finnegan's Wake

Tim Finnegan lived in Walkin' Street,  
A gentle Irishman mighty odd;  
He had a brogue both rich and sweet,  
And to rise in the world he carried a  
hod.  
Now Tim had a sort of a tipplin' way,  
With a love of the whiskey he was born,  
And to help him on with his work each  
day,  
He'd a drop of the craythur every morn.

Whack fol the dah O, dance to your  
partner,  
Welt the floor, your trotters shake;  
Wasn't it the truth I told you,  
Lots of fun at Finnegan's wake!

One mornin' Tim was feelin' full,  
His head was heavy which made him  
shake;  
He fell from the ladder and broke his  
skull,  
And they carried him home his corpse  
to wake.  
They rolled him up in a nice clean  
sheet,  
And laid him out upon the bed,  
A gallon of whiskey at his feet,  
And a barrel of porter at his head.

His friends assembled at the wake,  
And Mrs. Finnegan called for lunch,  
First they brought in tay and cake,  
Then pipes, tobacco and whiskey  
punch.  
Biddy O'Brien began to bawl,  
"Such a nice clean corpse, did you ever  
see?  
O Tim, mavourneen, why did you die?"  
"Arragh, hold your gob," said Paddy  
McGhee!

*Переклад Максима Нестелєєва*  
*доцент кафедри української мови та*  
*літератури*

## Фіннеганові вікопомини (ірландська балада)

Тім Фіннеган на Вокен-стріт жив,  
Чемний ірландець, хоч і трохи дивак,  
М'яко й приємно казав-говорив  
Й носити творило ще той був мастак.  
Так, трохи пиячив він, та справа не в  
тім,  
Бо з таким вже таланом бідака  
вродився,  
Тож як поміч собі щоранку наш Тім  
Краплиною скотчу злегенька  
живився.

Вдар, ану вшквар! О, швидше до  
танцю,  
Тупцяй з сусідою й кинь свої кпини.  
Брехні облич, бо веселоців час  
На Фіннегановім вікопомині.

Зранку якомсь перебрав Тім, як пив,  
Замакітрилось йому й було не до  
кпинів,  
З драбини упав й собі в'язи скрутив –  
Додому несуть його на вікопомини.  
Вгорнули тоді в чисту-білу тканину  
Й поклали, аби спочивав собі в  
ліжку.  
В ногах йому ставлять віски  
пляшчину,  
А портер повище – аж цілу діжку.

На вікопомин всі зрання зійшлися,  
Де Фіннеганиха їх частувала.  
Їли пиріг, чаю теж напилися,  
Потім люльки-тютюн й віски з  
пуншем давали.  
Аж Бідді О'Брайн стала ридати:  
„Тіло гарне таке, чи хто бачив коли,  
Тіме рідненький, ну нащо ж  
вмирати?”  
А Педді Макджі їй: „Пельку стули!”

Then Maggie O'Connor took up the job,  
"O Biddy," says she. "You're wrong,  
I'm sure."

Biddy she gave her a belt in the gob,  
And left her sprawlin' on the floor.  
And then the war did soon engage,  
'Twas woman to woman and man to  
man,  
Shillelagh law was all the rage,  
And a row and a ruction soon began.

Then Mickey Maloney ducked his head,  
When a noggin of whiskey flew at him,  
It missed, and falling on the bed,  
The liquor scattered over Tim!  
The corpse revives! See how he raises!  
Timothy rising from the bed,  
Says, "Whirl your whiskey around like  
blazes,  
Thanum an Dhoul! Do you think I'm  
dead?"

Меггі О'Коннор відрізала руба:  
„Бідді, я певна, помиляєшся ти”.  
Бідді тоді ж зацідила їй в зуби,  
Й Меггі долівку довелося мести.  
Так у бойовисько всі там вступили,  
Жінка – на жінку, й на пана пан йде.  
Буча усіх їх гуртом роз'ятрила,  
Гамір і гвалт там шумить і гуде.

Міккі Мелоуні нахилився лиш  
трішки,  
Бо барильце із віски у нього летіло –  
Не влучило в Міккі та впало на  
ліжко,  
Де зілля розлилося на Тімове тіло!  
Боже, свят-свят! Отут і ожив він!  
І підводиться Тімоті з ліжка тепер.  
Каже: „Чом переводите віскі на пси  
ви,  
Трясця Ісу, чи гадали, я вмер?”.

## Леся Українка

**Мріє, не зрадь!..**

Мріє, не зрадь! Я так довго до тебе  
тужила,  
Стільки безрадісних днів, стільки  
безсонних ночей.  
А тепера я в тебе остатню надію  
вложила.  
О, не згасни ти, світло безсонних  
очей!

Мріє, не зрадь! Ти ж так довго лила  
свої чари  
в серце жадібне моє, сповнилось  
серце ущерть,  
вже ж тепера мене не одіб'ють від  
тебе примари,  
не зляка ні страждання, ні горе, ні  
смерть.

Я вже давно інших мрій відреклася  
для тебе.  
Се ж я зрікаюсь не мрій, я вже  
зрікаюсь життя.  
Вдарив час, я душею повстала сама  
проти себе,  
і тепер вже немає мені вороття.

Тільки — життя за життя! Мріє,  
станься живою!  
Слово, коли ти живе, статися тілом  
пора.  
Хто моря переплив і спалив кораблі  
за собою,  
той не вмере, не здобувши нового  
добра.

Мріє, колись ти літала орлом надо  
мною, —  
дай мені крила свої, хочу їх мати  
сама,  
хочу дихать вогнем, хочу жити  
твоєю весною,  
а як прийдеться згинуть за теє —  
дарма!

*Переклад Ю. Боженко,  
студентка філологічного  
факультету*

**Oh, My Dream, don't be a liar!**

I've long been waiting for you, oh My  
Dream, don't be a liar!  
For the lunatic night and the day of  
lament –  
I have given to you all my faithful  
desire,  
And don't let my eyes go to descent.  
You have been mesmerizing me, oh  
My Dream, don't be a liar!  
And my heart of thirst is full of your  
spell,  
I'm not going away thro' the ghosts  
that are dire,  
And I'm not scared of suffering,  
sorrow or hell.  
I've long rejected any dreams to keep  
your peace,  
And I turn down not only dreams – my  
life is lost.  
It's time! My soul is rising up against  
myself beneath –  
There is no turn for me – the dice are  
tossed.  
Oh Dream, come up to life, as it  
demands another in its turn;  
If you're alive, oh Dear Word, reveal  
your own face.  
The one who's crossed eternal seas and  
left all ships to burn,  
That one won't pass away without  
getting grace.  
Oh Dream, you used to amuse my mind  
by sight of levitation,  
Oh let me take your eagle wings that I  
intend to get,  
I want to live your spring, I want to  
breath your passion,  
And if I have to die, there will be no  
regret.



*Ліна Костенко*

*Переклад Ю. Боженко*

## **Крила**

А й правда, крилатим ґрунту не  
треба.  
Землі немає, то буде небо.  
Немає поля, то буде воля.  
Немає пари, то будуть хмари.  
В цьому, напевно, правда пташина...  
А як же людина? А що ж людина?  
Живе на землі. Сама не літає.  
А крила має. А крила має!  
Вони, ті крила, не з пуху-пір'я,  
А з правди, чесноти і довір'я.  
У кого – з вірності у коханні.  
У кого – з вічного поривання.  
У кого – з щирості до роботи.  
У кого – з щедрості на турботи.  
У кого – з пісні, або з надії,  
Або з поезії, або з мрії.  
Людина нібито не літає...  
А крила має. А крила має!

## **The wings**

When one has wings, there is no reason  
of the ground,  
As well as land, when sky's been found  
.  
One needs no field if one is as still as  
willed.  
One needs no pair when clouds are  
floating in the air.  
It is the truth of birds indeed  
And what's for human when he's in  
need?  
These earthborn people who never fly  
But have their wings to reach the sky!  
The wings that made without fluffy  
feeling  
But made of truth and trust, by lack of  
double-dealing.  
The wings that made of love's devotion  
And made of endless of emotion,  
They're made of labor in its glory  
And made of charity and worry,  
They're made of hope and a sound  
Or made of poems and dreams around.  
It seems like people never fly  
But have their wings to reach the sky!



## **ДО 150-РІЧЧЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

### **Акровірші**



**Олена Колган**

*доцент кафедри української мови  
та літератури*

Любов і ніжність,  
Еталон у вроді.  
Стала вже легендою.  
Як Шанель – у моді.  
Українка ж завжди  
Колисала слово,  
Римами вправляла...  
А хвороба раптом  
Їй як доля стала.  
Не скорилась долі  
Кремінь, а не жінка!  
Ах, тебе люблю я,  
**Леся Українка!**

**Руслана Падалка**

*доцент кафедри української мови та літератури*

Леся сьогодні наснилась мені  
Елегією музик та співом весни.  
Снилась, сміялась,  
Як ніби жива.  
Усміхом тим вже натхненна і я.  
Класику в руки беру і читаю,  
Риму за римою віршів сприймаю.  
Ах, Лесю, вірші твої не забуду,  
Її ніжну душу, в кохання закуту.  
Нації символ і гордість  
Країни.  
Ах, Лесю, ти в нас така лиш єдина!

**Єлизавета Рухленко**

*студентка філологічного факультету*

Ліра й учення,  
Елегантність і мода.  
Сила натхнення –  
**Як** вища свобода.  
У серці заб'ються, мов  
Кратер вулкану,  
Радість й любов.  
А весна ще настане!  
Її зірка горить досі ясно  
На Українському синьому небі.  
Кожен вірш – актуально й сучасно,  
А нащадкам чого іще треба?

**Тетяна Гончар**

*студентка філологічного факультету*

Лірична, мудра та мрійлива  
Енциклопедія народної душі,  
Серцем дівчина смілива,  
**Яскрава** зірочка української землі

**Тетяна Кузьменко**

*студентка філологічного факультету*

Лірика і драма, музика і друзі –  
Еліксир від болю, що в тобі не гас.  
Сильною була ти духом, люба музо,  
**Ясною** зорею сяєш ти для нас.

**Лілія Натальченко**

*студентка філологічного факультету*

Ліхтар, що запалив Господь вночі,  
Еклога, де земне і потойбічне  
Сплавляються в єдине та одвічне  
**Яскравим** палом божої свічі.  
Упізнана за безліччю відзнак,  
Котрі властиві тільки їй єдиній,  
Рідким талантом в творчій самоті ні  
Апофеозно зібрана в кулак.  
Її поезій паростки живі  
Нестримним лісом проростають в серці,  
Котрим ота чарівна пісня ллється,  
Авжеж – то ж Мавки сльози дощові.

**Олена Пономаренко**

*студентка філологічного факультету*

Лагідна усмішка, очі блакитні,  
Елегантність її на вустах.  
Серце добре та помисли щирі,  
Янголом пам'яті стала для нас.

**Надія Черенкова**

*студентка філологічного факультету*

Натхнення, наснага, довіра,  
Еротика, щира любов,  
Змагання зі смертю щоденне,  
Дорога випробувань, біль...  
О, Доле, я вдячна тобі,  
Ласкаво мені ти вказала,  
А, може, дала зрозуміть:  
Ненависть – це шлях до безодні  
Ні, я все ж таки хочу любити,  
А найбільше я хочу творити!

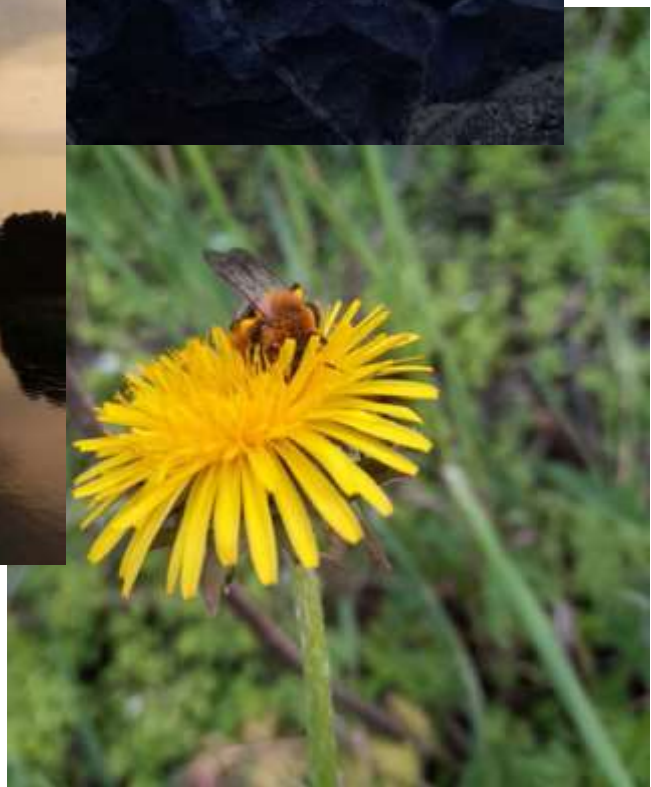
**Філоненко Дмитро**

*студент філологічного факультету*

Лишила у спадщину важливі думки,  
Емоції вивільнила за життя роки,  
Слово її– зброя могутня,  
Ясними думами пройнята.  
Умови творити не обирають,  
Крок до свободи–не литиме сльози!  
Розбуди вогонь у душі,  
Адже краще майбутнє чекає!  
Її вірші вільні й завзяті,  
Назавжди залишаться в наших серцях.  
Кращої долі борець, не загине у пам'яті,  
Адже тяжким був пройдений шлях.

## **ХУДОЖНЯ ГАЛЕРЕЯ**

*Дар'я Гетова,  
студентка 1 курсу філологічного факультету*



*Галина Подорванова,  
жителька м. Слов'янська*



*Наталія Лапушкіна,  
доцент кафедри української мови та літератури*



*Красвиди рідної Донеччини*



*Дивлюсь в озера сині*

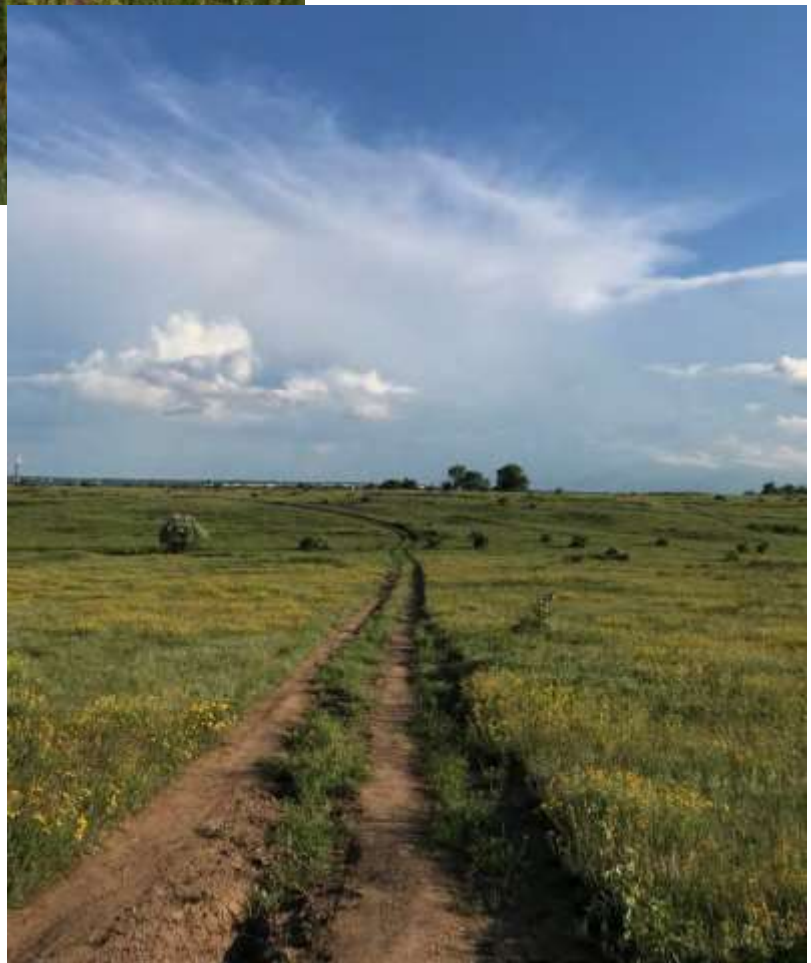
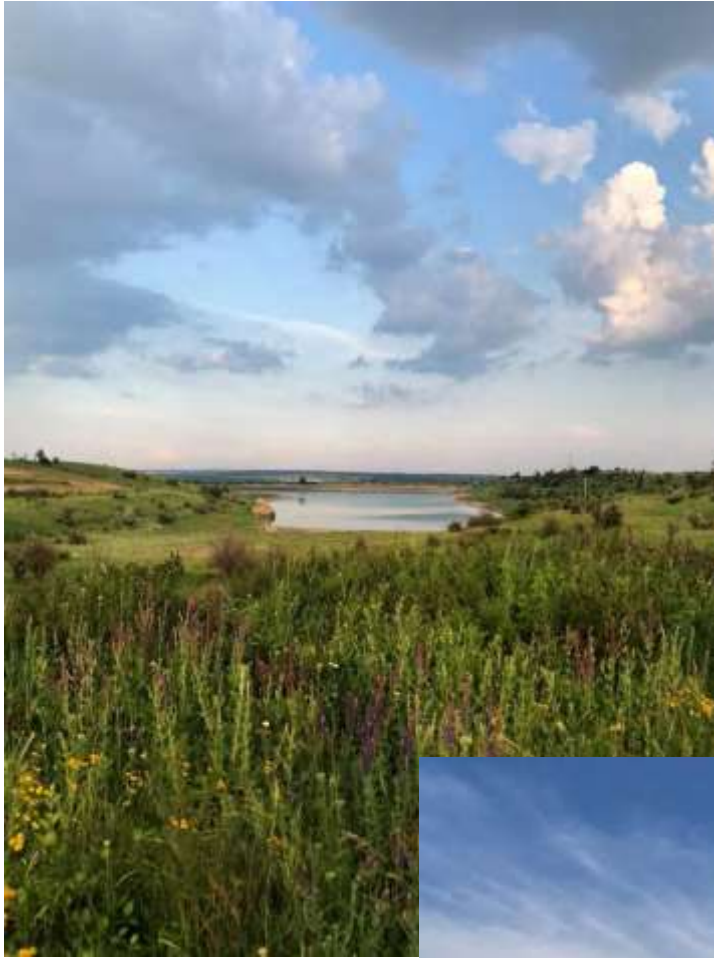
**Ірина Бодра,**  
студентка 4 курсу філологічного факультету



*Добра звістка*



*Марина Стрижевська,  
студентка 2 курсу філологічного факультету*



*Дорога в небо*

*Лілія Гаврилова,  
студентка 1 курсу філологічного факультету*



*Дари України*



*Меланхолійний вальс*

## **НАШ ФОТОВЕРНІСАЖ**

***Яка чудова Мавка в сорочці-вишиванці...***







# СТЕЖКАМИ ТВОРЧИХ ЗЛЕТІВ І ЯСКРАВИХ ПЕРЕМОГ

















## ЗМІСТ

<i>Світлана Омельченко</i>	
Вітальне слово з нагоди 25-річчя філологічного факультету	3
<i>Наталія Овчаренко</i>	
Ювілейний рік для філологічного факультету	4
<i>Ольга Біличенко</i>	
До ювілею - з «Євшаном»	10
Слово про Вчителя	11
Коли спогади стають вічністю	13
Мої спогади про тебе, рідний факультете	14

### Поезія

<i>Микола Сіробаба</i>	19
<i>Тетяна Полякова</i>	20
<i>Ірина Меркулова</i>	21
<i>Єлизавета Рухленко</i>	22
<i>Олег Максименко</i>	24
<i>Наталія Абхарі (Касьянова)</i>	28
<i>Аліна Іванілова</i>	30
<i>Надія Черенкова</i>	31
<i>Тарас Юрченко</i>	31
<i>Ліля Гаврилова</i>	32
<i>Максим Строков</i>	32
<i>Олена Брижашова</i>	33
<i>Катерина Дмитренко</i>	33
<i>Анна Рищенко</i>	34

### Проза

<i>Ірина Меркулова</i>	38
<i>Вікторія Неня</i>	40
<i>Поліна Тендітна</i>	43
<i>Микита Кулик</i>	45
<i>Поліна Хижняк</i>	47

### Наші есе

<i>Ярослава Дерев'янка</i>	49
<i>Анастасія Кракова</i>	50
<i>Ганна Алтичуріна</i>	52
<i>Олександр Кузнецов</i>	53
<i>Гульнара Гарипова</i>	54

<i>Ярослав Довгоспинний</i>	55
-----------------------------	----

### **Дивовижний світ перекладу**

#### *Переклади Максима Нестелєєва*

Весна	57
My God, how you wielded your putty knife!	58
Two Razlivs	59
Hiking	60
Фіннеганові вікопомини (ірландська балада)	61

#### *Переклади Юлії Боженко*

Oh, My Dream, don't be a liar	63
The wings	64

### **До 150-річчя Лесі Українки**

<i>Олена Колган</i>	65
<i>Руслана Падалка</i>	65
<i>Єлизавета Рухленко</i>	66
<i>Тетяна Гончар</i>	66
<i>Тетяна Кузьменко</i>	66
<i>Лілія Натальченко</i>	66
<i>Олена Пономаренко</i>	67
<i>Надія Черенкова</i>	67
<i>Дмитро Філоненко</i>	67

### **Художня галерея**

<i>Дар'я Гетова</i>	68
<i>Галина Подорванова</i>	69
<i>Наталія Лапушкіна</i>	70
<i>Ірина Бодра</i>	71
<i>Марина Стрижевська</i>	72
<i>Лілія Гаврилова</i>	73

### **Наш фотовернісаж**

<i>Яка чудова Мавка в сорочці-вишиванці</i>	75
<i>Стежками наших творчих злетів і яскравих перемог</i>	78

Підписано до друку 09.12.2021 р.  
Формат 60x84 1/16. Ум. др. арк. 5,5.  
Наклад 50 прим. Зам. № 1997.

---

**Видавництво Б. І. Маторіна**  
84116, м. Слов'янськ, вул. Батюка, 19.  
Тел.: +38 050 518 88 99. E-mail: matorinb@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №3141, видане Державним комітетом телебачення та радіомовлення України від 24.03.2008 р.

---